

Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2007/08: 107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. I propositionen föreslås ändringar i fiskelagen i syfte att effektivisera sanktionssystemet.

Förslaget innebär att vissa mindre allvarliga överträdelser ska överföras från det straffrättsliga systemet till ett system med administrativa sanktionsavgifter. Enligt förslaget ska regeringen bemyndigas att meddela närmare föreskrifter dels om vilka överträdelser som ska föranleda sanktionsavgift, dels om avgiftens storlek. Avgiften ska utgå efter en på förhand bestämd taxa och vara lägst 1 000 kronor och högst 30 000 kronor. Avgiftsskyldigheten ska bygga på strikt ansvar. Beslut ska fattas av Fiskeriverket och gälla som domstols dom.

Förslaget innebär vidare att den möjlighet som Fiskeriverket nu har att återkalla yrkesfiskelicens och fartygstillstånd även fortsättningsvis ska gälla för de överträdelser som överförs till det administrativa systemet.

För de överträdelser som ska behållas inom det straffrättsliga systemet föreslås i propositionen dessutom att det ska införas en möjlighet för Fiskeriverket att interimistiskt återkalla yrkesfiskelicenser och fartygstillstånd.

Med anledning av propositionen har tre motioner med sammanlagt nio yrkanden väckts. Utöver dessa behandlar utskottet dessutom 36 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2007 om fiskerifrågor, som innefattar bl.a. fritidsfiske, fiskeförbudsområden, vattenbruk m.m. Vissa motioner tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under mandatperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Utskottet tillstyrker lagförslaget. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns 16 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund och gällande rätt	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden	11
Införande av administrativa sanktionsavgifter m.m.	11
Fiskerikontroll m.m.	15
Fiskekvoter, torskfiske m.m.	21
Fritidsfiske, fisketurism m.m.	25
Vattenbruk m.m.	30
Fiskeförbud m.m.	32
Internationella fiskeavtal	35
Motioner som bereds förenklat	37
Reservationer	38
1. Lag om ändring i fiskelagen, punkt 1 (v)	38
2. Lag om ändring i fiskelagen, punkt 1 (mp)	38
3. Villkor för fiskebrott, punkt 2 (mp)	39
4. Differentierade sanktionsavgifter, punkt 3 (s, v, mp)	39
5. Fiskerikontroll m.m., punkt 4 (s)	40
6. Fiskerikontroll m.m., punkt 4 (mp)	40
7. Fiskekvoter, torskfiske m.m., punkt 5 (s)	41
8. Fiskekvoter, torskfiske m.m., punkt 5 (mp)	42
9. Fritidsfiske, fisketurism m.m., punkt 6 (s)	43
10. Vattenbruk m.m., punkt 7 (s)	43
11. Vattenbruk m.m., punkt 7 (v)	44
12. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (s)	44
13. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (v)	45
14. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (mp)	45
15. Internationella fiskeavtal, punkt 10 (s, mp)	46
16. Internationella fiskeavtal, punkt 10 (v)	46
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	48
Propositionen	48
Följdmotionerna	48
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	49
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11	53
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	54

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lag om ändring i fiskelagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787). Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:107 och avslår motionerna 2007/08:MJ9 yrkande 1 och 2007/08:MJ11 yrkande 1.

Reservation 1 (v)

Reservation 2 (mp)

2. Villkor för fiskebrott

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ464 yrkande 7.

Reservation 3 (mp)

3. Differentierade sanktionsavgifter

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ9 yrkande 2, 2007/08:MJ10 yrkande 1, 2007/08:MJ11 yrkande 2 och 2007/08:MJ464 yrkande 8.

Reservation 4 (s, v, mp)

4. Fiskerikontroll m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ11 yrkandena 3–5, 2007/08:MJ413 och 2007/08:MJ417 yrkande 2.

Reservation 5 (s)

Reservation 6 (mp)

5. Fiskekvoter, torskfiske m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ10 yrkande 2, 2007/08:MJ346, 2007/08:MJ417 yrkande 1 och 2007/08:MJ464 yrkandena 1–3 och 5.

Reservation 7 (s)

Reservation 8 (mp)

6. Fritidsfiske, fisketurism m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ233 yrkande 1, 2007/08:MJ317, 2007/08:MJ377 och 2007/08:MJ417 yrkande 6.

Reservation 9 (s)

7. Vattenbruk m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ258, 2007/08:MJ364 och 2007/08:MJ417 yrkande 5.

Reservation 10 (s)

Reservation 11 (v)

8. Kräfftiske

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ389.

9. Fiskeförbud m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ350, 2007/08:MJ366 yrkan-
dena 7 och 34, 2007/08:MJ417 yrkande 4, 2007/08:MJ446 och
2007/08:MJ464 yrkande 4.

Reservation 12 (s)

Reservation 13 (v)

Reservation 14 (mp)

10. Internationella fiskeavtal

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ366 yrkande 17 och 2007/08:
MJ450.

Reservation 15 (s, mp)

Reservation 16 (v)

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under
denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 8 maj 2008

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Jan-Olof Larsson (s), Rune Wikström (m), Tina Ehn (mp), Staffan Appelros (m), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s), Eva Selin Lindgren (c), Sven Yngve Persson (m), Irene Oskarsson (kd) och Jacob Johnson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. I propositionen föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i fiskelagen (1993:787) i syfte att effektivisera sanktionssystemet.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut, följdmotioner samt motioner från allmänna motionstiden återfinns i bilaga 1. Motioner som föreslås behandlas förenklat redovisas i bilaga 2. Regeringens lagförslag finns i bilaga 3. Förslaget har granskats av Lagrådet.

Med anledning av propositionen har tre motioner med sammanlagt nio yrkanden väckts. I betänkandet behandlar utskottet dessutom 36 motionsyrkanden om fiskerifrågor m.m. från allmänna motionstiden 2007.

Bakgrund och gällande rätt

Bakgrund

Lagstiftningen på fiskeområdet består i stor utsträckning av EG-rättsliga bestämmelser, vilka antingen är direkt tillämpliga eller har införlivats i svensk rätt.

Nationella bestämmelser inom fiskeområdet finns bl.a. i fiskelagen (1993:787) och i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (nedan kallad fiskeförordningen). Dessa bestämmelser kompletteras av Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS).

Bestämmelserna syftar bl.a. till att skapa ett hållbart utnyttjande av fiskeresurserna genom att skydda fiskbestånden från överexploatering. Bestämmelserna innehåller bl.a. krav på tillstånd, registrering och en omfattande anmälnings- och rapporteringsskyldighet. Rådets förordning (EEG) nr 2847/93 av den 12 oktober 1993 om införande av ett kontrollsystem för den gemensamma fiskeripolitiken (EGT L 261, 20.10.1993, s. 1, Celex 31993R2847 [kontrollförordningen]) reglerar medlemsstaternas kontroll av att fiskarna följer de regler som gemenskapen har ställt upp inom fiskeområdet.

Av kontrollförordningen följer att medlemsstaterna ska se till att lämpliga åtgärder vidtas när det står klart att bestämmelserna inte följs. Medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om sanktioner vid överträdelser av regelverket och se till att dessa tillämpas. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Genom ändringar i fiskelagen som trädde i kraft den 1 juli 2003, infördes bl.a. skärpta straff för överträdelser på fiskeområdet. Detta har emellertid inte medfört önskad effektivisering av sanktionerna på fiskeområdet.

Allvarlig kritik mot sanktionssystemets effektivitet har framförts såväl av Europeiska kommissionen – bl.a. i en formell underrättelse av den 1 februari 2006 (dnr Jo2007/2412) – som av svenska myndigheter. Det har härvid framförts att det rättsliga förfarandet ofta är långdraget och att endast en otillfredsställande liten andel av överträdelserna på fiskeområdet ger upphov till påföljd.

Den 14 juni 2006 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att överväga om det var möjligt och lämpligt att införa administrativa sanktioner, i form av sanktionsavgifter och möjlighet att tillfälligt återkalla yrkesfiskelicenser och fartygstillstånd, som en omedelbar reaktion på en överträdelse och utan föregående domstolsförfarande inom områdena för yrkesmässigt fiske och fiske som bedrivs utan yrkesfiskelicens i syfte att sälja fångsten. Utredaren skulle bl.a. överväga om sanktionsavgifter borde införas som ett komplement till eller ersättning för de straffrättsliga sanktioner som kan utdömas på fiskeområdet. Genom tilläggsdirektiv gavs utredaren i uppdrag att även beakta behovet av regelförenklingar och ett balanserat sanktionssystem på fiskeområdet. Utredningen redovisade i mars 2007 betänkandet *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område* (SOU 2007:20). Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (Jo2008/284).

Gällande sanktioner på fiskeområdet

Överträdelser av både nationella och gemenskapsrättsliga fiskebestämmelser sanktioneras genom bestämmelser i svensk lag samt följdförfattningar. Sanktionssystemet är främst straffrättsligt. De straffrättsliga sanktionerna kompletteras av vissa administrativa sanktioner som beskrivs närmare nedan. Därutöver finns möjlighet för kontrollmyndigheten att meddela vitesföreläggande och besluta om rättelse på den felandes bekostnad.

Straff

Bestämmelserna om straffrättsliga sanktioner finns i 37–44 §§ fiskelagen. Enligt 37–39 och 42 §§ är det straffbart att med uppsåt eller av oaktsamhet utan lov fiska i vatten där annan har enskild fiskerätt, fiska utan tillstånd där myndighets tillstånd behövs, sätta ut eller placera ett fiskeredskap eller annan anordning i strid med vad som gäller om fiskådra, bryta mot de bestämmelser som gäller i förhållandet mellan de fiskande, plantera ut fisk, flytta fisk eller odla fisk utan tillstånd eller i strid med särskilt tillstånd eller villkor som meddelats samt att med uppsåt försöka hindra utländska myndigheter från att kontrollera svenska fiskefartyg utanför Sveriges sjöterritorium enligt internationella överenskommelser om fiskevård och fiskets bedrivande.

Det är vidare enligt 40 § första stycket straffbart att med uppsåt eller av oaktsamhet bryta mot föreskrifter som meddelats för fiskevården och fiskets bedrivande om vilken hänsyn som ska tas till naturvårdens intressen,

för att begränsa redskapsanvändningen, om krav på särskilt tillstånd för vissa fisken, angående viss uppgiftsskyldighet, om skyldighet att ha satellit-utrustning och om skyldighet att märka ut fiskeredskap, vattenbruksanläggning och fisksump.

Slutligen föreskrivs i 40 § andra stycket att det är straffbart att med uppsåt eller av grov oaktamhet bryta mot EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken.

Fiskebrotten faller under allmänt åtal. Åtalsprövning och eventuell domstolsprövning sker normalt vid den åklagarkammare och tingsrätt inom vars geografiska upptagningsområde brottet har begåtts.

Påföljderna för brott mot fiskebestämmelserna spänner över en skala från böter till fängelse i sex månader upp till högst ett år (för brott av normalgraden). För flertalet brott gäller att det i ringa fall inte ska dömas till ansvar. Vid grovt brott kan i vissa fall dömas till fängelse i högst två år. Den huvudsakliga påföljden vid fiskebrott är böter. Vissa brott som begås vid fiske i näringsverksamhet och som innefattar användning av fiskefartyg försett med motor leder till normerade böter. Dessa bestäms till ett kronotal som motsvarar lägst tio och högst femhundra gånger antalet kilowatt i motorerna på fiskefartyget.

Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, döms inte till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet (44 § fiskelagen).

Beslag och förverkande

Den som begår ett brott enligt fiskelagen riskerar att få ”brottsverktygen” eller vinsten av brottet beslagtagna och förverkade. Om någon ertappas på bar gärning när han eller hon begår brott enligt fiskelagen får beslag göras av fisk, redskap, fiskefartyg eller andra föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning av brottet eller kan antas bli föremål för förverkande enligt fiskelagen. Den som har tagit egendom i beslag ska skyndsamt anmäla detta till polis- eller åklagarmyndigheten (47 § fiskelagen). Fisk som har varit föremål för brott enligt fiskelagen ska förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. Fiskeredskap som använts eller medförts vid brott ska förklaras förverkade, om det inte är oskäligt. Det samma gäller för fiskefartyg och andra hjälpmedel om det behövs för att förebygga brott. I stället för att fisken, redskapet eller hjälpmedlet förverkas kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat (45 § fiskelagen).

Landningsavgift

Den som landar en otillåten fångst ska betala en särskild avgift, s.k. landningsavgift (50 b § fiskelagen i förening med 6 kap. 2 a § fiskeförordningen). Med otillåten fångst avses fångster som strider mot bestämmelser i gemenskapsrätten eller nationell rätt, t.ex. fångst som överskrider en kvot eller fångst av arter för vilka Sverige inte tilldelats någon kvot. Landningsavgiften utgör en administrativ sanktionsavgift som kan påföras oberoende

av om det finns uppsåt eller oaktsamhet. Fiskeriverket beslutar om avgiften när verket objektivt har konstaterat att en viss mängd fisk som inte får fångas har förts i land. Landningsavgiften ska motsvara den otillåtna fångstens värde och ska beräknas med utgångspunkt i det pris som är högst av det faktiska försäljningspriset och det marknadspris som vid tiden för landningen gällde på landningsorten för fångster av motsvarande slag (6 kap. 2 a § fiskeförordningen).

Återkallelse av yrkesfiskelicens och fartygstillstånd

För att kunna bedriva fiske yrkesmässigt krävs en yrkesfiskelicens (6 § fiskelagen). Yrkesfiskelicens får beviljas den för vars försörjning fisket är av väsentlig betydelse, om fisket har anknytning till svensk fiskerinäring. Licensen får avse visst fiske och får beviljas för viss tid (30 § fiskelagen).

För att få använda visst större fartyg för yrkesmässigt fiske i havet krävs utöver yrkesfiskelicens även ett särskilt tillstånd, s.k. fartygstillstånd. Sådant tillstånd krävs för fartyg med en största längd av fem meter eller mer. Ett tillstånd kan begränsas avseende bl.a. fångstområde, redskap och fiskarter samt innefatta olika villkor.

Permanent återkallelse

En yrkesfiskelicens får enligt 50 a § fiskelagen återkallas permanent om den har meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan. En licens kan vidare återkallas permanent om licensinnehavaren vid upprepade tillfällen har fällts till ansvar för överträdelser av bestämmelser om fiske. En förutsättning för återkallelse i sistnämnda fall är att innehavaren har fällts till ansvar för de aktuella överträdelserna genom beslut som vunnit laga kraft. Även ett fartygstillstånd kan under vissa förutsättningar återkallas permanent (3 kap. 7 § och 4 kap. 10 § Fiskeriverkets föreskrifter [2004:25] om resurstillträde och kontroll på fiskets område [Fiskeriverkets kontrollföreskrifter]). En permanent återkallelse av yrkesfiskelicens och fartygstillstånd till följd av överträdelser av fiskebestämmelserna är att anse som en extraordinär åtgärd som enligt förarbetena endast bör komma i fråga när överträdelserna är allvarliga och upprepade (prop. 2002/03:41 s. 25).

Återkallelse på viss tid

En yrkesfiskelicens och ett fartygstillstånd får även återkallas på viss tid, lägst fjorton dagar och högst sex månader, om innehavaren av licensen eller tillståndet i samband med yrkesmässigt fiske har fällts till ansvar för en allvarlig överträdelse enligt fiskelagen. Kravet att innehavaren ska ha fällts till ansvar innebär att det ska finnas en lagakraftvunnen dom om straff för den överträdelse som leder till åtgärden (prop. 2002/03:41 s. 34). Vid bedömningen av hur lång tid återkallelsen ska gälla ska enligt förarbetena hänsyn tas till bl.a. hur länge överträdelserna har pågått, överträdelsens

omfattning och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser (prop. 2002/03:41 s. 29). Bland de omständigheter som har betydelse vid bedömningen av om överträdelsen har varit allvarlig är om den medfört en stor orättmätig vinning eller haft stor inverkan på fiskbeståndet (prop. 2002/03:41 s. 33). I rådets förordning (EG) nr 1447/1999 av den 24 juni 1999 om att upprätta en förteckning över sådana beteenden som utgör allvarliga överträdelser av den gemensamma fiskeripolitikens bestämmelser (EUT L 167, 2.7.1999, s. 5, Celex 31999R1447) pekas sex kategorier av överträdelser ut som allvarliga, nämligen underlåtenhet att samarbeta med myndigheter med ansvar för övervakningen, underlåtenhet att samarbeta med observatörer, underlåtenhet att iaktta villkor för att få fiska, underlåtenhet att iaktta bestämmelser under själva fisket, underlåtenhet att iaktta övervakningsresurserna och underlåtenhet att iaktta bestämmelser i samband med landning och saluföring av fiskeriprodukter.

Varning i stället för återkallelse

I stället för återkallelse på viss tid får varning beslutas, om det kan anses vara en tillräcklig åtgärd. Varning är enligt förarbetena i första hand tänkt att användas för förstagångsöverträdelser och lindriga överträdelser (prop. 2002/03:41 s. 30).

Beslut och överklagande

Beslut om återkallelse av yrkesfiskelicens och fartygstillstånd eller om varning meddelas av Fiskeriverket. Fiskeriverkets beslut gäller omedelbart, om inte annat beslutas. Tiden för återkallelse räknas från den dag som anges i beslutet, dock tidigast från delgivningen av beslutet (50 a § fiskelagen). Fiskeriverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (51 § fiskelagen).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen ändringar i fiskelagen i syfte att effektivisera sanktionssystemet.

Förslaget innebär att vissa mindre allvarliga överträdelser ska överföras från det straffrättsliga systemet till ett system med administrativa sanktionsavgifter. De överträdelser som ska föranleda sanktionsavgift ska vara lätt konstaterbara och inte kräva någon omfattande utredning eller ingående bedömning. Regeringen ska bemyndigas att meddela närmare föreskrifter dels om vilka överträdelser som ska föranleda sanktionsavgift, dels om avgiftens storlek. Avgiften ska tas ut efter en på förhand bestämd taxa och vara lägst 1 000 kronor och högst 30 000 kronor. Avgiftsskyldigheten ska bygga på strikt ansvar. Beslut ska fattas av Fiskeriverket och gälla som domstols dom.

Förslaget innebär vidare att den möjlighet som Fiskeriverket nu har att återkalla yrkesfiskelicens och fartygstillstånd även fortsättningsvis ska gälla för de överträdelser som överförs till det administrativa systemet. Fiskeriverket ska kunna återkalla licenser och tillstånd på viss tid dels vid allvarliga överträdelser, dels vid upprepade överträdelser.

För de överträdelser som ska behållas inom det straffrättsliga systemet föreslås i propositionen dessutom att det ska införas en möjlighet för Fiskeriverket att interimistiskt återkalla yrkesfiskelicenser och fartygstillstånd om det på sannolika skäl kan antas att licensen eller tillståndet kommer att återkallas slutligt på grund av att innehavaren av licensen eller tillståndet har gjort sig skyldig till ett brott enligt fiskelagens straffbestämmelser.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Utskottets överväganden

Införande av administrativa sanktionsavgifter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden (s, v, mp) om sanktionsavgifternas storlek, differentiering m.m.

Jämför reservationerna 1 (v), 2 (mp), 3 (mp) och 4 (s, v, mp).

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen att straffbestämmelserna i fiskelagen delvis ska ersättas av ett system med administrativa sanktionsavgifter.

Enligt regeringens bedömning bör administrativa sanktionsavgifter påföras vid överträdelser av bestämmelser om bl.a. anmälnings- och rapporteringsskyldighet som riktar sig till näringsidkare som bedriver verksamhet i form av fiske. Bestämmelserna om den särskilda avgiften i nuvarande 50 b § fiskelagen och 6 kap. 2 a § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen bör inte ändras.

Vad gäller författningsregleringen föreslås att det i fiskelagen införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att den som bedriver yrkesmässigt fiske eller den som på annat sätt bedriver fiske i näringsverksamhet ska betala en sanktionsavgift om denne bryter mot någon av de föreskrifter eller EG-förordningar som avses i 40 § första och andra styckena i fiskelagen. Enligt regeringens bedömning bör de bestämmelser vars efterlevnad upprätthålls genom hot om avgift framgå av specifika hänvisningar i en regeringsförordning.

Vidare föreslås att sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Enligt regeringens bedömning bör ringa företrädelser inte undantas från det avgiftsbelagda området.

I fråga om avgiftsbeloppets storlek föreslår regeringen att sanktionsavgiftens storlek ska framgå av regeringens föreskrifter. Storleken ska bestämmas med hänsyn till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Avgiften ska uppgå till minst 1 000 kr och högst 30 000 kr.

Enligt regeringens bedömning bör avgiften differentieras i förhållande till fiskefartygets storlek vad gäller överträdelser av bestämmelser om förhandsanmälan och särskilda landningshamnar. I övrigt bör avgiften vara enhetlig. Vid upprepade överträdelser där sanktionsavgift har beslutats för en överträdelse och den ålagde därefter upprepar en sådan överträdelse bedömer regeringen att den nya överträdelsen inte bör leda till förhöjd avgift.

I propositionen föreslås beträffande frågan om dubbla sanktioner att en överträdelse som kan leda till sanktionsavgift inte ska kunna leda till straff. Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, får sanktionsavgift inte beslutas för den gärning som omfattas av föreläggandet eller beslutet.

I fråga om avgiftsbefrielse föreslås att sanktionsavgift inte ska påföras om det är oskäligt att ta ut avgiften. Vid bedömningen av om det är oskäligt att ta ut avgiften ska särskilt beaktas

- om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som ålegat honom eller henne och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det,
- om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka,
- vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa.

Regeringen föreslår vidare vad gäller frågor om förfarande, delgivning, överklagande m.m. att Fiskeriverket ska utses till beslutsmyndighet samt pröva frågor om sanktionsavgift. Innan Fiskeriverket beslutar om sanktionsavgift ska den som anspråket riktar sig mot utan undantag ges tillfälle att yttra sig. Enligt regeringens bedömning ska beslut om att ta ut sanktionsavgift delges den avgiftsskyldige. En sanktionsavgift bör förfalla till betalning när beslutet har vunnit laga kraft. Fiskeriverket bör bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om den ordning i vilken sanktionsavgifter ska betalas. Vidare föreslås att ett beslut om sanktionsavgift får, när det vunnit laga kraft, verkställas enligt utsökningsbalken. När det gäller preskription föreslås att en sanktionsavgift ska kunna beslutas bara om den som anspråket riktas mot har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att förutsättningarna för att besluta om avgift har uppfyllts. En beslutad sanktionsavgift ska falla bort om beslutet om avgift inte har verkställts inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. I fråga om överklagande bedömer regeringen att Fiskeriverkets beslut om sanktionsavgift får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i enlighet med gällande bestämmelser i fiskelagen.

Motionerna

I motion MJ9 (v) yrkande 1 framhålls att högsta belopp för sanktionsavgiften för större fartyg bör vara 50 000 kr. I likhet med regeringen anser motionärerna att det är av stor vikt för skyddet av fiskebestånden att kontroller genomförs. Den föreslagna övre gränsen för sanktionsbeloppets storlek bör dock höjas vid allvarlig överträdelse av lagen. Enligt motion MJ11 (mp) yrkande 1 bör sanktionsavgifternas nivå vara mer jämförbar med motsvarande påföljd i andra länder eller de normerande böter som

avgiften ersätter. Sverige har låga böter, särskilt sett i relation till vår ekonomiska nivå. Regeringens förslag att den högsta sanktionsavgiften begränsas till 30 000 kr kan innebära en kraftig sänkning av påföljden för vissa brott mot bestämmelserna. Låga sanktionsavgifter kan dessutom strida mot EU:s fiskekontrollförordning.

Vad gäller villkoren för fiskebrott anförs i motion MJ464 (mp) yrkande 7 att normal oaktamhet ska vara tillräckligt villkor för att fällas för fiskebrott. Endast en liten andel av upptäckta överträdelser leder till påföljd. Enligt nuvarande lag krävs uppsåt eller grov oaktamhet för att dömas till fiskebrott, men motionärerna anser att detta bör ändras så att normal oaktamhet är tillräckligt.

Frågan om sanktionsavgifternas differentiering tas upp i flera motioner. Enligt motion MJ10 (s) yrkande 1 ska de sanktionsavgifter som fastställs utgå från det värde som fångsten beräknas till och inte differentieras efter fartygets storlek, vilket regeringen föreslår. Motionärerna anser att fångstens värde är ett mer rättvist och mer verkningsfullt beräkningssätt. Ett liknade önskemål om fångstens värde som avgiftsgrundande variabel framförs i motion MJ9 (v) yrkande 2. Som framhålls i propositionen bör man vid fastställande av avgiftsbeloppets storlek beakta överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Dessutom framgår det av propositionen att en något högre avgift kan påföras om större båtar använts på grund av betydande risk för skada på fisket. Även i motion MJ11 (mp) yrkande 2 framhålls att sanktionsavgifterna bör differentieras med avseende på fångstens värde, eller, där det inte är relevant, fartygets storlek. Enligt regeringens förslag är sanktionsavgiften för vissa överträdelser densamma, oavsett storleken på fartyget eller fiskemetoden. Motionärerna anser dock att det är otillfredsställande att regelverket slår så olika för olika företag, vilket är särskilt allvarligt eftersom småfiskare missgynnas.

I motion MJ464 (mp) yrkande 8 föreslås att sanktionsavgifterna bör differentieras och baseras på företagets omsättning. På grund av osäkerheterna om riktigheten i rapporterade fångster i branschen är det dock mer ändamålsenligt i dagsläget att basera uppgifterna på fartygets motorstyrka.

Utskottets ställningstagande

Av propositionen framgår att regelverket om sanktionsavgifter måste vara enkelt att tillämpa för att leda till avsedda effektivitetsvinster. Detta innebär att sanktionsavgift ska kunna påföras frekvent och kort tid efter det att överträdelsen har ägt rum. För att uppfylla grundläggande rättssäkerhetskrav krävs också att systemet är förutsebart. Ett sådant system kan åstadkommas endast om det är enkelt att avgöra med vilket belopp som avgiften ska påföras vid varje enskilt tillfälle. Detta innebär att avgiftsbeloppen måste fastställas med en viss grad av schablonmässighet. I likhet med regeringen anser utskottet att avgift därför bör tas ut enligt en på för-

hand fastställd taxa, som anges i en regeringsförordning. De avgifter som ska fastställas i förordning bör i allmänhet vara förhållandevis låga. Det viktigaste ur effektivitetssynpunkt är inte avgiftens storlek utan att överträdelser i högre grad beivras. Många av de anmälnings- och rapporterings-skyldigheter som omfattas av sanktionsavgiftssystemet är mycket frekventa och en yrkesfiskare som inte följer reglerna riskerar att snabbt åläggas ett flertal avgifter. Om den ska kunna ha en avskräckande effekt får avgiften emellertid inte vara alltför låg. Utskottet instämmer vidare i regeringens bedömning att en avgift inom spannet 1 000 kr till 20 000 kr i normalfallet kan anses vara en rimlig påföljd. Överträdelser av vissa bestämmelser, framför allt bestämmelser om förhandsanmälan och särskilda landningshamnar, kan dock medföra en betydande risk för skada på fisket om större båtar används. Som regeringen anför bör det i fråga om sådana överträdelser finnas ett utrymme för att påföra en något högre avgift än i normalfallet. Vad gäller frågan om avgifternas nivå och bl.a. deras jämförbarhet med andra länder vill utskottet hänvisa till att EU-kommissionen i oktober 2007 lade fram ett förslag till rådsförordning om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (KOM[2007] 602 slutlig). I denna föreslås bl.a. sanktioner för allvarliga överträdelser. Det är inte klart hur denna förordning, om den beslutas, kommer att påverka fiskelagstiftningen. När det gäller sanktionsavgifternas storlek i förhållande till påföljden för vissa brott mot bestämmelserna vill utskottet hänvisa till att det framgår av propositionen att en allvarlig överträdelse bör leda till återkallelse av yrkesfiskelicens och fartygstillstånd på viss tid. En sådan sanktion leder därmed till kännbara ekonomiska konsekvenser för fiskaren. Utskottet delar därmed regeringens uppfattning att ett högsta belopp om 30 000 kr är rimligt. Med det anförda tillstyrker utskottet det framlagda lagförslaget i propositionen. Därmed avstyrks motionerna MJ9 (v) yrkande 1 och MJ11 (mp) yrkande 1.

Vad gäller frågan om avgiftsskyldighet och villkoren för fiskebrott vill utskottet anföra följande. Ringa överträdelser är undantagna från det straffbara området i fiskelagen. Däremot bör ringa överträdelser enligt regeringens bedömning inte undantas från det avgiftsbelagda området. Som framhålls i propositionen är syftet med att införa administrativa sanktionsavgifter att förenkla och effektivisera sanktionssystemet. En överträdelse bör beivras snabbt och effektivt. Alltför stora inslag av skönsmässiga bedömningar motverkar detta syfte. Huvudregeln bör därför vara att en objektivt konstaterad överträdelse ska leda till en avgift. För att uppnå detta syfte krävs att avgiften kan påföras utan någon närmare utredning. En avgiftsskyldighet som bygger på strikt ansvar bidrar till en förenkling och effektivisering av sanktionssystemet. Dessutom kan överträdelser beivras i större utsträckning än vad som är fallet i dag. För att en konstruktion med strikt ansvar ska vara försvarbar från rättssäkerhetssynpunkt bör det finnas ett starkt stöd för ett antagande att överträdelser på området inte

kan ske på annat sätt än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet. Som regeringen framhåller är denna förutsättning uppfylld i fråga om de överträdelser som nu föreslås föras över från det straffrättsliga systemet. Utskottet avstyrker med det anförda motion MJ464 (mp) yrkande 7.

I fråga om avgifternas differentiering i samband med vissa överträdelser är det som framhålls i propositionen tydligt att fiskefartygets storlek eller motorstyrka påverkar den skada eller risk för skada på fiskbestånden som en överträdelse kan medföra. Fiskesanktionsutredningen föreslog därför att sanktionsavgifterna i sådana fall bör differentieras med hänsyn till fartygets storlek eller motorstyrka. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att det för de överträdelser som berör särskilt skyddsvärda intressen, nämligen överträdelser av bestämmelser om förhandsanmälan och särskilda landningshamnar, finns skäl att även beakta den risk för skada som överträdelsen typiskt sett medför och införa en differentiering av sanktionsavgifterna. Dessa bestämmelser avser fiske av viss större mängd av särskilt skyddsvärda bestånd och överträdelser av dessa innebär i praktiken att hela fångsten undandras från kontroll. Det ekonomiska fångstvärdet per fiskeresor varierar kraftigt mellan små och stora fartyg – från något tusental kronor till hundratusentals kronor – och överträdelserna kan således förorsaka olika stor skada, i form av t.ex. felaktig kvotavräkning, beroende på om fiskeresan skett med ett litet eller ett stort fartyg. Små och stora fartygs skilda fiskemönster motiverar också en differentiering. Mindre fartyg gör ofta korta fiskeresor medan stora fartyg ligger längre tid ute till havs. Antalet landningar och förhandsanmälningar blir därför högre för små fartyg, vilka således oftare exponeras för risken att göra fel.

Utskottet, som ovan anslutit sig till förslaget om den högsta nivån för sanktionsavgiften, delar regeringens bedömning att avgiften beträffande ifrågavarande överträdelser bör differentieras i förhållande till fiskefartygets storlek. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ9 (v) yrkande 2, MJ10 (s) yrkande 1, MJ11 (mp) yrkande 2 och MJ464 (mp) yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd i de delar syftet med dessa inte kan anses vara tillgodosett.

Fiskerikontroll m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsyrkanden (s, mp) om fiskerikontroll m.m.

Jämför reservationerna 5 (s) och 6 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår att en yrkesfiskelicens och ett fartygstillstånd ska kunna återkallas tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av återkallelsefrågan, om det på sannolika skäl kan antas att licensen eller tillståndet kommer att återkallas slutligt på grund av en lagakraftvunnen dom för brott mot fiskelagen. Beslutets giltighetstid ska begränsas enligt vad som gäller för återkallelse för ett slutligt beslut.

Enligt regeringens bedömning bör de allmänna bestämmelserna om myndighetens underrättelseplikt i 17 § förvaltningslagen gälla i fråga om interimistiska återkallelsebeslut. Det interimistiska beslutet bör delges den berörde i enlighet med vad som föreskrivs i fiskelagen i fråga om slutliga beslut och vara överklagbart till allmän förvaltningsdomstol. Vad gäller uppgifter som Fiskeriverket kan antas behöva vid prövning av ärenden om administrativa sanktioner anser regeringen att det bör tas in bestämmelser i förordningen om att Kustbevakningen och polismyndigheten ska lämna sådana uppgifter till verket. Vidare bör allmän domstol, åklagarmyndigheten och polismyndigheten underrätta Fiskeriverket om domar och beslut som har betydelse för verkets handläggning av ärenden om återkallelse av licens och tillstånd.

I propositionen föreslås vidare att en yrkesfiskelicens och ett fartygstillstånd ska kunna återkallas på viss tid, om innehavaren av licensen eller tillståndet har begått en allvarlig överträdelse som har lett till sanktionsavgift. Återkallelse ska också kunna ske om innehavaren genom upprepade överträdelser, som var och en har lett till en sådan avgift, i väsentlig grad har brustit i skyldigheten att rätta sig efter gällande bestämmelser. I stället för återkallelse ska en varning kunna utfärdas, om detta kan antas vara en tillräcklig åtgärd. Tidsramarna för återkallelse ska överensstämma med vad som gäller för övriga återkallelser.

När det gäller utländska fiskare har svenska myndigheter enligt regeringens bedömning inte befogenhet att återkalla licenser och tillstånd utfärdade av en utländsk myndighet. Vidare finns det enligt regeringen inte något behov av en särskild reglering av återkallelse av licens och tillstånd utfärdade av en svensk myndighet för utländska fiskare.

Regeringen föreslår att de nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2008. I fråga om överträdelse som har skett före de nya bestämmelsernas ikraftträdande ska äldre bestämmelser tillämpas.

Motionerna

Enligt motion MJ11 (mp) bör kontrollsystemet få en utformning som påverkar svenska och utländska fiskare på ett likartat sätt (yrkande 4). De åtgärder för att förbättra kontrollsystemet för de mer allvarliga överträdelserna som inte omfattas av sanktionsavgiften bör utformas så att de påverkar utländska fiskare och svenska fiskare på ett likvärdigt sätt. Även sanktionssystemet bör justeras så att det träffar fiskare av olika nationalite-

ter på ett likvärdigt sätt. Dessutom bör regeringen låta utreda behovet av effektivare kontroll- och sanktionssystem för andra aktörer inom fiskeområdet än yrkesfiskare (yrkande 5). Visst fritidsfiske kan ha stor omfattning och det kan dessutom finnas problem hos importörer, mottagare och transportörer. Den utredning som tillsattes av den förra regeringen har inte utrett dessa aktörer. Vidare anføres att regeringen bör vidta åtgärder för att förbättra fiskerikontrollen också för de mer allvarliga överträdelserna (yrkande 3). Otillåtet fiske kommer även fortsättningsvis att kunna leda till straffrättsliga påföljder. Dessa överträdelser bedöms i regeringens proposition vara betydligt allvarligare än de som kan leda till administrativa sanktioner. Motionärerna påpekar dock att propositionen inte innehåller några förslag eller indikationer på kommande åtgärder för att rätta till de brister som finns i kontrollsystemet för dessa allvarligare brott, problem som långa handläggningstider eller låg prioritering inom olika led i rättssystemet.

I motion MJ413 (s) framhålls betydelsen av en god hushållning av havets resurser. I dag har Fiskeriverket ansvaret för kontrollen av fisket och därmed ett stort ansvar för att säkerställa att Sverige tar sitt ansvar för den biologiska mångfalden i haven och våra tilldelade kvoter inom EU:s fiskeripolitik. Enligt motionären måste därför kontrollmekanismernas resurssituation ständigt övervakas.

Enligt MJ417 (s) yrkande 2 krävs en effektivare fiskekontroll. Motionärerna anser inte att mer resurser i dagsläget behöver tillföras kontrollsystemet, utan att det måste till en annan syn vad gäller kontrollen. Mer effektivitet och mindre av kvantitet bör prägla verksamheten. EU ska utveckla ett bättre samarbete vad gäller kontrollen. En gemensam personalstyrka för detta ändamål förordas.

Utskottets ställningstagande

Fiskerikontrollfrågor har utförligt behandlats i betänkande 2006/07: MJU14. Utskottet anförde då att för att det svenska fisket ska kunna fortleva krävs en långsiktigt hållbar fiskepolitik där naturresurser brukas på ett uthålligt sätt. För att säkra beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske. Det är både nödvändigt och önskvärt att fisket kontrolleras. Kontrollarbetet kan och bör göras enklare och mer effektivt.

Vad gäller frågan om kontrollsystemets lika inverkan på såväl svenska som utländska fiskare erinrar utskottet om att svenska myndigheter inte har befogenhet att återkalla licenser och tillstånd utfärdade av en utländsk myndighet. Som regeringen framhåller finns det inte något behov av en särskild reglering av återkallelse av licens och tillstånd utfärdade av en svensk myndighet för utländska fiskare. Även om Fiskeriverket enligt 6 § fiskelagen har möjlighet att utfärda särskilda tillstånd för utländska fiskare att bedriva yrkesmässigt fiske på svenskt vatten finns det för närvarande inte några sådana tillstånd utfärdade. Enligt regeringens uppfattning saknas

till följd därav behov av att införa regler om återkallelse av sådana tillstånd. Utskottet, som delar regeringens uppfattning i frågan, avstyrker därmed motion MJ11 (mp) yrkande 4. I motionen anförs vidare att regeringen bör utreda behovet av kontroll- och sanktionssystem för andra aktörer inom fiskeområdet än yrkesfiskare. Utskottet erinrar om att något underlag för överväganden av sanktionsavgifter för brott som begås av allmänheten eller av andra aktörer inom fiskerinäringen inte finns inom ramen för detta lagstiftningsärende. Underlaget till lagstiftningsärendet – Fiskeriutredningens uppdrag – var begränsat till yrkesmässigt fiske och till fiske som bedrivs utan yrkesfiskelicens i syfte att sälja fångsten. De sanktionsavgifter som regeringen föreslår att införa ska således gälla endast för näringsidkare som bedriver verksamhet i form av fiske, dvs. fiske som bedrivs yrkesmässigt eller fiske som bedrivs utan yrkesfiskelicens i syfte att sälja fångsten i sådan omfattning och med sådan varaktighet att det är att anse som näringsverksamhet. Därmed bör motion MJ11 (mp) yrkande 5 lämnas utan åtgärd.

Utskottet bedömer, i likhet med regeringen, att en övergång till administrativa sanktioner kan antas leda till en betydande effektivisering av sanktionssystemet. Det nuvarande straffprocessuella förfarandet innebär att resurser tas i anspråk hos såväl Fiskeriverket, Kustbevakningen, polis och åklagare som de allmänna domstolarna. Ett system med administrativa sanktionsavgifter, där kontrollmyndigheten utreder och eventuellt också beslutar om administrativa sanktioner, innebär att färre myndigheter är inblandade i utredningsarbetet och beivrandet av överträdelser. Flertalet överträdelser av fiskelagstiftningen upptäcks av Kustbevakningen eller Fiskeriverket. Dessa myndigheter har i allmänhet därför också bäst förutsättningar att utreda överträdelserna. Myndighetens utredning kan dessutom genomföras i nära anslutning till överträdelserna. En övergång till ett administrativt sanktionssystem bör således, som regeringen framhåller, kunna få till följd att överträdelser utreds och beivras snabbare och att fler överträdelser än tidigare beivras, samtidigt som resurser frigörs från polis och åklagare för utredning av de överträdelser av fiskelagstiftningen som hantearas i straffrättslig ordning. En snabbare reaktion på överträdelser kan även förväntas ge ökad preventiv effekt.

Som regeringen framhållit i propositionen bör en allvarlig överträdelse även leda till återkallelse av yrkesfiskelicens och fartygstillstånd på viss tid. En sådan sanktion leder till kännbara ekonomiska konsekvenser för fiskaren. Allvarliga överträdelser av fiskebestämmelserna ger negativa effekter för fiskbestånden och de ekosystem som dessa är en del av och, som en yttersta konsekvens, även för fiskerinäringen. Ett interimistiskt ingripande i form av en återkallelse kan ses som ett led i att säkerställa fiskbestånden och det kan därför sägas utgöra en säkerhetsåtgärd för att förhindra ett fortsatt otillåtet fiske, till skydd för miljön. Mot denna bakgrund delar utskottet regeringens åsikt att det bör införas en möjlighet att genom ett interimistiskt beslut snabbt kunna ingripa vid allvarliga brott.

Beträffande en effektivare lagföring har Försvarsdepartementet i tilläggsdirektiv (dir. 2007:139) till Utredningen om Kustbevakningens befogenheter (Fö 2007:02), begärt att möjligheten att ge Kustbevakningen förundersökningsrätt när det gäller vissa fiskebrott i syfte att möjliggöra en effektivare lagföring ska utredas. Därvid ska förslag lämnas om i vilket skede ansvaret för förundersökningen ska övergå till åklagare. Uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2008. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ11 (mp) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller resursfrågor, internationell fiskerikontroll m.m. erinrar utskottet om att riksdagen, för arbetet med främst fiskerikontrollen, har beslutat att anslag 43:6 Fiskeriverket ska ökas med 7 miljoner kronor fr.o.m. 2008 (prop. 2007/08:1, utg.omr. 23, bet. 2007/08:MJU2, rskr. 2007/08:93). I december 2007 fattade EU beslut om en förstärkning av den svenska fiskerikontrollen med 14,6 miljoner euro under en fyraårsperiod från och med 2008. I första hand kommer pengarna att gå till kombinationsfartyg som ska användas i fiskeri- och miljöövervakning. De nya fartygen, dvs. KBV 001-003, ska ge bättre förutsättningar för att genomföra bordningar till sjöss och får större möjligheter att kunna ta emot inspektörer inom ramen för EU:s utbytesprogram för kontrollinspektörer från andra EU-länder. Detta är ett led i att ytterligare förbättra fiskerikontrollen och kunna motverka olaga fiske. Som framgår av Kustbevakningens regleringsbrev (2007-12-19) ska fiskerikontrollen genomföras i enlighet med såväl nationell som gemensam fiskeripolitik. Fiskeribrott ska förhindras och gemenskapslagstiftning såväl som nationell lagstiftning efterlevas. En effektiv övervakning och kontroll ska leda till en hög grad av regelefterlevnad och bidra till att det olaga fisket blir försumbart. Åtgärder för att motverka illegalt fiske i Östersjön ska prioriteras. Fiskerikontrollen ska genomföras riskanalysbaserat och i nära samverkan mellan Kustbevakningen och Fiskeriverket.

Enligt vad utskottet vidare erfarit har betydande åtgärder vidtagits under hösten 2007 efter den kritik som framfördes av EU-kommissionen mot den svenska fiskerikontrollen i allmänhet och fångstövervakningen i synnerhet. Främst avsåg kritiken dimensionering av landningskontrollen, brister i korskontrollen av uppgifter med hjälp av VMS (satellitbaserad fartygsövervakning) samt möjligheten att sanktionera överträdelser. Av Fiskeriverkets årsrapport för 2007 framgår bl.a. att antalet kontrollanter i Östersjön har fördubblats sedan den 1 september 2007 (från fyra till åtta). Antalet tillåtna landningshamnar för landningar över 750 kg har fr.o.m. den 1 januari 2008 minskats med åtta stycken. En förbättrad manual för genomförande av landningskontroller har tagits fram och utbildningsinsatser för landningskontrollanterna har genomförts. En nyligen genomförd analys avseende brister i fiskets rapportering ligger till grund för ett utbildnings- och informationspaket som ska genomföras under 2008 och som riktas mot yrkesfisket. Vidare har ett arbete med att producera en vägledning för bedrivande av yrkesfiske i enlighet med gällande regler påbörjats.

Dessutom har processen för rapportering och uppföljning av överträdelser förtydligats. För att klargöra ansvaret för kvotuppföljning har all verksamhet avseende fiskets rapportering och kvotuppföljning samlats under en och samma enhet vid Fiskeriverket.

Vidare framgår av årsrapporten vad gäller internationellt samarbete att fiskerikontrollen har stärkts. Fiskeriverkets samarbete och samverkan med andra länder, särskilt kring Östersjön, berör i första hand följande områden:

- Gemensamma kontrollinsatser inom EU: Gemenskapens kontrollorgan (CFCA) har under året tillsammans med medlemsstaterna utarbetat ett antal gemensamma inspektions- och övervakningsinsatser där insatserna är samordnade över landgränserna och personal från ett land deltar i ett annat lands insatser under en tvåveckorsperiod. Kampanjerna har ägt rum såväl i Västerhavet som i Östersjön. Verksamheten har i praktiken påbörjats under 2007 och får inledningsvis ses som en försöksverksamhet, varför det ännu är för tidigt att bedöma utfallet av densamma. Vissa mer tekniska erfarenheter av det ökade informationsutbytet har vunnits. Frågan om den legala grunden för myndighetsutövande på varandras territorier har också aktualiserats.
- Löpande samarbete i den administrativa kontrollen: Gemenskapens kontrollbestämmelser innebär löpande kontrollsamarbete mellan medlemsländerna och även tredjeland. Samarbetet rör främst utbyte av data om uppgiftslämnande i de fall fiskare inte lämnar eller säljer sin fångst i flaggstaten. Även inom systemet med den satellitbaserade fartygsövervakningen (VMS) sker regelbundna kontakter och samarbeten med andra länders fartygsövervakningscentrum.
- Samarbete med Kustbevakningen: Fiskeriverket och Kustbevakningen har utvecklat samarbetsformer inom fiskerikontrollen, bl.a. bildades en Samverkansgrupp för fiskerikontroll år 2007. Gruppens arbete avser samråd om såväl strategiska frågor som gemensamma operativa frågor. Syftet med gruppen är att skapa förutsättningar för en utökad samverkan mellan Fiskeriverket och Kustbevakningen, samt en ökad samsyn kring fiskerikontrollens genomförande. Frågor som rör riskanalys och kontrollplaner som upprättas inom ramen för gemenskapens återhämtnings- och förvaltningsplaner har behandlats av gruppen.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ413 (s) och MJ417 (s) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd. Utskottet tillstyrker regeringens lagförslag.

Fiskekvoter, torskfiske m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, mp) om olika system för fiskekvoter samt torskfiske.

Jämför reservationerna 7 (s) och 8 (mp).

Motionerna

I flera motioner tas upp frågor som berör olika system för fiskekvoter i allmänhet eller specifika frågor om torskfiske. I motion MJ346 (m) framförs kravet att komplettera dagens kvotsystem i fisket med havdagar. Dagens kvotsystem med den totalt tillåtna fångstmängden per art är, enligt motionären, inte helt tillfredsställande. I stället bör man överväga att övergå till ett system där man även reglerar fångstupptaget med havdagar, vilket innebär att man får ta upp fångst ett visst antal dagar per år. För att komma till rätta med de minskande fiskebestånden föreslås i motion MJ10 (s) yrkande 2 en bättre förvaltning och ett bättre kvotsystem genom införandet av nyttjanderätter. Kvotfördelningen kan förbättras genom att Fiskeriverket tilldelar kvoter, eller nyttjanderätter, som är enskilda eller regionala eller i kombination under en viss tid. Enligt MJ464 (mp) yrkande 5 bör individuella årskvoter övervägas, eftersom detta skulle ge fiskarna större trygghet och möjlighet att planera fisket.

Det fiskeripolitiska arbetet inom EU berörs i motion MJ417 (s) yrkande 1. Enligt motionen bör detta arbete drivas vidare med höga svenska ambitioner vad gäller nytt förvaltningssystem som förhindrar att fisk som inte ingår i kvoten kastas tillbaka i havet. Havdagar, minimistorlek och teknisk utveckling är andra åtgärder.

Torskfisket tas upp specifikt i motion MJ464 (mp). Sverige bör aktivt verka för ett stopp för torskfisket i Östersjön, när forskarna vid Internationella havsforskningsrådet (Ices) så rekommenderar. Stoppet bör gälla för hela Östersjön (yrkande 1). Det behövs även kunskap om industrifiskets konsekvenser. Olika uppgifter cirkulerar om industrifiskets konsekvenser för Östersjötorskens fiskeridödlighet. Motionärerna anför att det behövs mer kunskap om det storskaliga pelagiska fiskets konsekvenser för torsk-dödligheten. Regeringen bör ge Fiskeriverket i uppdrag att undersöka dessa konsekvenser och bereda möjligheter för oberoende forskning i frågan (yrkande 2). Vidare bör regeringen ta fram en handlingsplan för att minska överkapaciteten i den svenska fiskeflottan, med början i torskfiskeflottan (yrkande 3). Det småskaliga, kustnära fisket ska värnas gentemot bottentrålare och industrifisket.

Utskottets ställningstagande

Den totala tillåtna fångstmängden (TAC) beslutas årsvis på EU-rådet för jordbruk och fiske vid möte i december. Fiskeriverkets mål är att fastställa svenska fiskekvoter efterlevs. Verket ansvarar för kontroll av uppgifter om svenska fiskets fångster, kvotuppföljningen samt vård av nationellt förvaltade bestånd. När kvoten för fisket på ett visst bestånd är uppfiskad beslutar Fiskeriverket om fiskestopp. Fiskeriverkets kvotuppföljning innefattar daglig uppföljning av rapporterad infiskning för avräkning mot fiskekvoter och andra fiskemöjligheter som Sverige tilldelats. Verket reglerar nyttjandet av tilldelade fiskekvoter genom föreskrifter och beslut om fiskets påbörjande och avslutande antingen för fiskeflottan över lag eller för enskilda fartyg genom särskilda fisketillstånd. Den tillgängliga fångstmängden, dvs. den tilldelade fiskekvoten, kan även regleras under fiskeåret genom kvotbyten mellan medlemsländer så att den totala tillåtna fångstmängden inom EU inte överskrids.

Utskottet har tidigare i betänkande 2006/07: MJU14 Fiskeripolitik utförligt behandlat frågor om fiskekvoter m.m. Utskottet anförde då bl.a. att för det svenska fiskets fortlevnad krävs en långsiktigt hållbar fiskepolitik där naturresurser brukas på ett uthålligt sätt. För att säkra beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske och illegalt fiske. Sverige ska vara en aktiv och pådrivande kraft i Europeiska unionen. Den gemensamma fiskeripolitiken är central för att säkra fisken och fiskerinäringens långsiktiga hållbarhet. I dag delas fiskekvoterna ut på nationsbasis. För att ett kvotsystem ska fungera fordras också en väl fungerande och rättvis kontroll. Nästan hela Östersjöns kust ligger nu inom EU, vilket ger möjligheter att förverkliga en gemensam politik. Utskottet noterade att regeringen har avsatt en halv miljard kronor som ska satsas på havsmiljön fram till 2010, både i Östersjön och Västerhavet. Vidare noterar utskottet att regeringen den 9 april 2008 genomförde en utfrågning om framtiden för EU:s fiskeripolitik.

Enligt vad utskottet erfarit har såväl den nuvarande regeringen som den förra aktivt drivit på i frågan om att införa ett försök med s.k. havdagar i Kattegatt. Förslag om detta kom från den regionala rådgivande nämnden för Nordsjön. Under 2007 genomförde Fiskeriverket i samarbete med yrkesfiskare i Halland försöksfisken för att ta reda på fångstmängden och sammansättningen av fångsten i relation till antal havdagar. Syftet var att hitta vilka nivåer på tillåtet antal havdagar som skulle kunna vara utgångspunkten för att införa ett havsdagssystem på försök. Enligt Jordbruksdepartementet är det viktigt att ett byte från ett kvotsystem till ett havsdagssystem inte resulterar i att fisket ökar. Diskussionerna med kommissionen och Danmark fortsätter och Sveriges målsättning är att ett havsdagssystem ska kunna införas på försök så snart som möjligt.

Bestämmelser om effortrapporter har funnits några år i Västerhavet och införs i Östersjön från och med 2008. Rapporteringen ska göras vid fiske med vissa reglerade redskap (se vidare nedan). Förvaltningsplanen för torsk-

bestånden i Östersjön antogs av EU i september 2007. En viktig del i planen är begränsningen i s.k. havdagar för de olika områdena. För att säkrare kunna räkna antalet dagar har liknande rapporteringsbestämmelser införts som sedan ett antal år gäller för motsvarande fiske i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt. Bestämmelserna i Östersjön gäller resor när ett fartyg har ”effortredskap” ombord eller fiskar med sådana redskap.

I riksdagen har jordbruksministern den 3 oktober 2007 svarat på en skriftlig fråga, 2007/08:17, om havdagar. Ministern poängterade då att den viktigaste fördelen med att ersätta de traditionella fångstkvoterna med fiskeansträngning är att undvika slöseri och tillvarata all fisk som fångas. En fiskeriförvaltning som baseras på en begränsning av antalet fiskedagar är intressant och lovvärt.

Det är enligt utskottets mening angeläget att fisk- och havsresurserna brukas på ett uthålligt sätt för att nå ett hållbart fiske. Genom havdagsfiske kan även dumpning av fisk undvikas genom att man landar den fisk som tagits upp. Utskottet, som välkomnar försöken att komplettera dagens kvotsystem i fisket med s.k. havdagar, finner att syftet med motion MJ346 (m) i allt väsentligt kan anses tillgodosett. Motionen kan därmed lämnas utan vidare åtgärd från riksdagen. Mot bakgrund av det anförda bör även motion MJ417 (s) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller förslag om införandet av nyttjanderätter och individuella årskvoter har utskottet erfarit att Fiskeriverket redan 2007, vilket även gäller för 2008, delade upp de nationella kvoterna för pelagiska arter (bl.a. sill/strömming och skarpsill) i individuella årskvoter till respektive fartyg. Fiskeriverket har även för 2008 fördelat andelar av torskkvoten i Östersjön till det småskaliga och kustnära fisket som fiskar med andra redskap än trål respektive de fartyg som fiskar med trål. Med utgångspunkt från genomsnittlig infiskning under åren 2003–2006 reserveras 60 % av kvoten i det västra beståndet och 40 % av kvoten i det östra beståndet för fiske med andra redskap än trålredskap. Trålredskapens andel blir således 40 % i det västra beståndet och 60 % i det östra beståndet. Utskottet har inhämtat att Fiskeriverket för närvarande studerar frågan hur man kan gå vidare med den nationella fördelningen av torskkvoterna. Fördelningen mellan trålfiske och fiske med andra redskap är ett första steg. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ10 (s) yrkande 2 och MJ464 (mp) yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller frågor om torskfisket samt TAC- och kvotförordningen för Östersjön 2008 vill utskottet anföra följande utöver vad som ovan redovisats om kvoter m.m. De kontrollbestämmelser som gäller vid fiske av torsk i Östersjön, rådets förordning (EG) nr 1098/2007, började gälla från och med den 1 januari 2008 och den gäller för fiskefartyg som är åtta meter eller längre. De kompletterande nationella regler som beslutats finns i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25 ändrade genom FIFS 2007:55). Fr.o.m. 2008 begränsas fisket i Östersjön genom en fiskeansträngningsreg-

lering. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att Sverige i förhandlingarna inom EU verkar för att besluten om TAC:er och kvoter ska hamna så nära den vetenskapliga rådgivningen som möjligt.

I juni 2007 antog EU en flerårig plan för att bygga upp torskbestånden i Östersjön. Målet är att skapa ett biologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske. För att det ska kunna genomföras har nu Fiskeriverket beslutat att komplettera EU:s plan med vissa nationella regler. En av förändringarna är att Sveriges fiskekvot kommer att delas upp mellan trålfartyg och övriga fartyg; se ovan om fördelningen mellan kvoterna i Östersjöns östra respektive västra bestånd.

Vidare har utskottet erfarit att Fiskeriverket beslutat om en nationell torskplan för Östersjön 2008. Beslutet innebär bl.a. att garnfisket tilldelas en särskild andel av kvoten. Planen har dessutom som mål att garantera att ett småskaligt fiske kan bedrivas under hela året. Regleringen av torskfisket i Östersjön har tidigare präglats av flera gemensamma perioder med förbud för fiske. Från och med 2008 anges i stället maximalt antal tillåtna dagar ute ur hamn. Som en följd kommer yrkesfiskarna att kunna bestämma vilka dagar de vill bedriva sitt fiske, förutom under stopperperioderna. I det västra området får fartygen vara ute ur hamn 223 dagar, i det östra 178 dagar. Planen innehåller dessutom ett antal ytterligare kontrollbestämmelser.

Utskottet, som i likhet med motionärerna känner stark oro över torskbeståndens fortsatta utveckling, välkomnar de åtgärder för beståndens reglering som Sverige verkar för och de resultat som uppnåtts på EU-nivå. Vägledande för detta arbete ska vara Internationella havsforskningsrådets (Ices) rekommendationer. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ464 (mp) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller torskdödligheten har utskottet inhämtat från Jordbruksdepartementet att samtliga undersökningar som har genomförts avseende det pelagiska fiskets påverkan på torskbestånden i Östersjön visar i det närmaste obefintliga bifångster av torsk. Detta innebär enligt departementets bedömning att industrifiskets konsekvenser för torskdödligheten är minimala. Det torde därmed inte finnas några behov av ytterligare undersökningar. Utskottet avstyrker därför MJ464 (mp) yrkande 2.

I fråga om en handlingsplan för överkapaciteten vill utskottet anföra följande. Inom ramen för det operationella programmet för fiskerinäringen i Sverige 2007–2013 har målsättningar fastslagits för hur stor kapacitet den svenska fiskeflottan bör ha 2013. Kopplat till detta har Fiskeriverket i mars 2008 tagit fram en plan för torskfisket i Östersjön. Fiskeriverket kan bevilja stöd till både tillfälligt och permanent upphörande av fiskeverksamhet. Stöd kan ges till skrotning av fartyg, omställning till annan verksamhet och till tillfälligt uppehåll i verksamheten. Målet är att både öka lönsamheten för de kvarvarande fiskeföretagen och bidra till att sänka fiskeridödligheten. Enligt planen, som gäller t.o.m. 2010, ska detta ske genom skrotning av 10 % av den trålkapacitet som hade särskilt tillstånd

att fiska torsk i Östersjön 2005. Kostnaden uppskattas till knappt 40 miljoner kronor. Vidare har utskottet erfarit att fiskare som frivilligt lämnar yrket i samband med skrotning också kan erbjudas avgångsvederlag. Både skrotning och avgångsvederlag finansieras genom Europeiska Fiskerifonden (EFF) och genom nationella offentliga medel. Nästa steg i detta arbete tas innan sommaren 2008 då reglerna för vilka som ska få tillstånd att fiska torsk i Östersjön under 2009 kommer att diskuteras. I avvaktan på detta kommer Fiskeriverket att införa ett stopp för alla nyetableringar, överlåtelser och byten av särskilda tillstånd för torskfiske i Östersjön. På grund av den svåra ekonomiska situation som många svenska torskfiskefartyg befinner sig i avser Fiskeriverket att betala ut ersättning för stillaliggande för extra tillkommande stoppdagar. Stöd för tillfälligt upphörande av verksamheten kan betalas ut för högst 25 dagar i västra beståndet och högst 44 dagar för det östra beståndet. Mot bakgrund av det anförda bör riksdagen lämna motion MJ464 (mp) yrkande 3 utan vidare åtgärd.

Fritidsfiske, fisketurism m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m) om fritidsfiske, fisketurism m.m.

Jämför reservation 9 (s).

Motionerna

Motion MJ377 (s) tar upp frågan om fritidsfiske med fasta redskap. Motionären anför att det är naturligt och en del av kulturen att de som bor i en kustkommun ska ha rätten till vissa fasta redskap, men att rätten för dem som tillfälligt vistas i kustkommunerna på sin fritid att använda fasta redskap bör avskaffas.

I motion MJ233 (m) föreslås en ändring av fiskelagen. 1985 blev det bl.a. möjligt med fritt handredskapsfiske. Detta har medfört att skärgårdsbor får bevittna hur fiskeguiden kommer ut med stora grupper och fiskar. Enligt miljöbalken behöver fiskeguiden inte ens informera ägaren till fiskevattnet om detta. Denna kommersiella fisketurism sker på skärgårdsbornas vatten. Det är inte ovanligt att sportfiskare säljer sin fiskefångst. Ett sätt att komma till rätta med problemet, och samtidigt göra det möjligt för skärgårdsbor att kunna vårda fiskebeståndet och själva till viss del kunna leva på sitt fiske, vore att sätta en gräns för var fritt handredskapsfiske får förekomma.

Enligt motion MJ417 (s) yrkande 6 krävs en satsning på fiske- och upplevelseturism. Regelverken måste utformas så att de ger sportfisket och turistnäringen goda förutsättningar. Fisketurism ska också kunna ge yrkes-

fiskaren möjlighet att arbeta kompletterande och att vårda och bevara fiskbestånden. Fiskesafari är en form av upplevelseturism där turistens mål inte är att fiska själv, men att ändå få delta i verksamheten.

I motion MJ317 (m) begärs en översyn av Fiskeriverket. Motionärerna anser att Fiskeriverket och dess verksamhet bör utredas. Verkets olika verksamheter och uppgifter ska granskas med särskilt fokus på effektivisering och förenklingar för fiskenäringen. Ett uttalat syfte med utredningen ska vara att skilja FoU-verksamheten från den myndighetsutövande delen.

Utskottets ställningstagande

Regeringen tillsatte den 4 oktober 2007 en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till en förändrad fiskelagstiftning (direktiv 2007:125). Förslagen ska syfta till att ge förutsättningar för ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna som gynnar näringsverksamheten och fritidsfisket samt den biologiska mångfalden. Av direktivet framgår att den huvudsakliga framtida regleringen av fisket ska utformas som en fiskevårdslag. I uppdraget ingår också att beakta behovet av regelförenklingar och en effektivisering av lagföringen vid brott mot fiskelagstiftningen. Utredningens arbete påbörjades den 1 januari 2008 och beräknas vara avslutat den 1 oktober 2008.

Utredaren ska

- se över den svenska fiskelagstiftningen och utarbeta förslag till en ny fiskevårdslag som inom ramen för bibehållna ekosystem ska syfta till ett långsiktigt hållbart nyttjande av fiskeresurserna vilket gynnar näringsverksamheten och fritidsfisket. Den nya lagstiftningen bör återspegla nu gällande mål för såväl den svenska som den gemensamma fiskeripolitiken.
- i sitt arbete beakta den internationella havsrätten, relevant EG-rätt, särskilt den gemensamma fiskeripolitiken samt EU:s miljö- och vattenpolitik, liksom regeringens arbete med landsbygdsstrategin och det miljöpolitiska arbetet, särskilt havsmiljöarbetet och miljömålsarbetet samt politiken för global utveckling.
- undersöka vilka möjligheter det finns att ta större regional hänsyn vid fördelning av fiskerättigheter i samband med stöd, tillstånd och licenser, att säkra ett lokalt inflytande i fiskeriförvaltningen, att skapa skilda former av samförvaltning, samt att öppna för nya samarbetsformer för fiskeriförvaltning, fredningsområden, fiskeriövervakning och fiskerikontroll. Samtidigt ska även behovet av andra förändringar beaktas, som principen om bästa tillgängliga teknik, miljökonsekvensbedömningar vid fiske etc. Dessutom ska det utredas hur utbildningskrav kan anges för fiskelicens samt hur möjligheten att införa licens för t.ex. fisketurismen ska utformas.

- i syfte att åstadkomma ett väl fungerande regelverk ägna särskild uppmärksamhet åt samspelet mellan fiskelagens bestämmelser om straff och särskild rättsverkan och fiskelagstiftningens olika normgivningsmyndiganden.
- överväga vilka åtgärder som ytterligare kan vidtas för att effektivisera lagföringen av brott mot fiskelagstiftningen utöver de förslag som lämnats av utredningen om Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område (SOU 2007:20) och den fråga om möjlighet för Kustbevakningen att bedriva förundersökning i fråga om vissa fiskebrott som omfattas av uppdraget till Utredningen om Kustbevakningens befogenheter (Fö 2007:02).
- göra en översyn av lagen (1981:553) om fiskevårdsområden och bestämmelserna i lagen (1957:390) om fiskearrenden och i förordningen (1998:1343) om stöd till fiskevården som rör fiskevårdsområden. Lagen om fiskevårdsområden behöver ändras för att bättre stämma överens med fiskelagen och med nuvarande politiska inriktning mot miljöhänsyn. Utredaren bör undersöka om det går att förenkla reglerna för bildande och förvaltning av fiskevårdsområden samt vidare överväga behovet av och möjligheterna till fördelning mellan medlemmarna av ett eventuellt ekonomisk överskott från fiskevårdsområden. En utgångspunkt för detta arbete ska vara utformningen av lagen (2000:592) om viltvårdsområden samt att beakta de författningsförslag och slutsatser rörande lagen om fiskevårdsområden, som utarbetats av Utredningen om det fria handredskapsfisket (SOU 2001:82).

Som framgår av redovisningen ovan kan antas att flertalet av motionerna om fritidsfiske, fisketurism m.m., vilka närmare tas upp nedan, blir belysta i det pågående utredningsarbetet. Vidare har utskottet erfarit att frågor om fritidsfisket och dess företagande har utretts av Fiskeriverket under 2007. Bland annat redovisas i rapporten *Fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet* att fisketurismen är en betydande näring i glesbygden. Av rapporten framgår vidare att syftet med fritidsfiske främst är rekreation och fångst av fisk för egen konsumtion. Fiskeriverket föreslår ett antal åtgärder för att främja fritidsfisket och det fritidsfiskebaserade företagandet. I rapportens förslag nr 7 behandlas närmare frågan om den maximala redskapsmängd som får användas vid fritidsfiske. Givet syftet med fritidsfiske bör det, enligt Fiskeriverket, övervägas om inte försäljning av fisk som fångats vid fritidsfiske ska förbjudas. Ett sådant försäljningsförbud bedöms dock inte vara fullt kontrollerbart. I rapporten framhålls vidare att fritidsfiskets fångstmöjligheter i dag begränsas av bestämmelserna i 2 kap. 13 § fiskeförordningen. Där anges vilka redskap och redskapsmängder som får användas. Den redskapsmängd som i dag är tillåten skulle kunna minskas utan att påverka rekreationsupplevelsen och möjligheten att fånga fisk för egen konsumtion. Enkätsvaren i Fiskeriverkets och SCB:s undersökning av fritidsfisket 2006 visar att det stora flertalet fritidsfiskare använder betydligt mindre redskapsmängd än vad som maximalt är tillåtet. Ett maximalt nytt-

jande av den tillåtna redskapsmängden kan antas kunna påverka beståndssituationen, framför allt på lokal nivå. Samtidigt bör det, enligt Fiskeriverket, noteras att den nuvarande redskapsbegränsningen är generell formulerad och inte tar hänsyn till olika redskaps selektivitet och placering och inte heller under vilken på året fisket bedrivs. Enligt Fiskeriverkets bedömning finns det därför skäl att se över den nuvarande begränsningen av redskapsmängd för fritidsfisket. Det kan därmed finnas anledning att genom tilläggsdirektiv ge fiskelagsutredningen i uppdrag att se över lämpligheten av att minska den maximala redskapsmängd som får användas av fritidsfisket. Även möjligheten att differentiera redskapsbegränsningen beroende bl.a. på var redskapen placeras i förhållande till strandlinjen och geografiskt i landet, liksom vilket fiske som bedrivs och hur selektivt det använda redskapet är, bör utredas. Likaså bör möjligheterna till effektiv tillsyn av åtgärden vägas in. Utskottet har inhämtat att det redovisade förslaget formellt har överlämnats till Fiskelagsutredningen.

Enligt vad utskottet erfarit har personer som bor i Sverige rätt att fiska med mängdfångande redskap, som nät och tinor, i allmänt vatten. Vissa begränsningar finns dock, som exempelvis en maximal längd på 180 meter för nät eller garn. Högst 6 burar eller ryssjor och 14 hummertinor är tillåtna per person. Personer som inte har stadigvarande bosättning i Sverige måste ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen för att få fiska med mängdfångande redskap i allmänt vatten. Allmänt vatten finns vid stora delar av kusterna och de fem största sjöarna. Vad gäller det fria handredskapsfisket vill utskottet erinra om att lagen om det fria handredskapsfisket kom till för att allmänheten på ett enkelt sätt skulle kunna få tillträde till kusten och de stora sjöarna för handredskapsfiske. I den mån fisketurismföretagare bedriver verksamhet i dessa vatten har de att följa det regelverk som gäller t.ex. att inte bedriva trollingfiske där det inte är tillåtet. Utskottet finner att de synpunkter som redovisats i motion MJ377 (s) kan väntas bli vidare belysta i det pågående utredningsarbetet. Mot bakgrund av det anförda och i avvaktan på Fiskelagsutredningens slutförande anser utskottet att riksdagen därför bör lämna motionen utan vidare åtgärd. Även motion MJ233 (m) bör mot bakgrund av det anförda lämnas utan vidare åtgärd från riksdagen.

Vad gäller frågor om fisketurism vill utskottet inledningsvis hänvisa till av riksdagen antagna nya och delvis förändrade mål för den nationella politiken för kust- och insjöfiske samt för fritidsfiske och vattenbruk (prop. 2003/04:51, bet. 2003/04:MJU13, rskr. 2003/04:186). Under innevarande valperiod har utskottet vidare behandlat fisketurism m.m. (bet. 2006/07: MJU14). Utskottet redovisade då att det inom Sverige finns två miljoner sportfiskare. För hälften av dessa är sportfiske ett av de absolut viktigaste fritidsintressena. Fiskeriverkets undersökningar visar att sportfisket omsätter flera miljarder kronor, ofta i glesbygd och i små företag som butiker, camping och fisketurismföretag. Oavsett om man är yrkesfiskare på heltid eller deltid, vattenbrukare eller turistentreprenör är man företagare och där-

med beroende av den allmänna företagspolitiken. Såväl fritidsfiskeanläggningar som fiskerinäringen drivs oftast som småföretag. Gällande regelverk måste även anpassas till det småskaliga fisket. Småföretagarna är en viktig grupp i dagens Sverige. De behöver kunna känna tilltro från myndigheter och politiker och att de regelverk som finns är motiverade. Det är också viktigt att attityderna till företagandet i sig är positiva.

Vid utskottets behandling av statsbudgeten för 2008 (bet. 2007/08: MJU2) anförde utskottet att Sverige har goda förutsättningar för fiske- och upplevelseturism. Samtidigt finns det olika problem för denna nya näring, bl.a. vad gäller rådigheten över fiskresursen. Det finns ett visst konkurrensförhållande mellan yrkesfiske och fritidsfiske, bl.a. när det gäller laxfiske. Utskottet framhöll att det är viktigt att både yrkesfisket och fisketurismen kommer till tals i förvaltningsfrågor, och att det är viktigt att det tydliggörs vilken myndighet som har huvudansvaret för frågor rörande fisketurism.

Utskottet har vidare erfarit att Fiskeriverket den 30 november 2007 har redovisat uppdragen att utreda frågan om det är optimalt att fisketuristiskt företagande jämföras med andra fiskeberoende näringar i fiskeriförvaltningen samt att utforma licenser för fisketuristiskt företagande i olika typer av vattenområden. Fiskeriverket redovisade även uppdraget om fisketurismens, fisketuristiskt företagandes och sportfiskets samhällsekonomiska effekter och verksamhetens ekonomiska betydelse. Enligt Jordbruksdepartementet har rapporten skickats på remiss med svarstid till den 30 juni 2008.

Även när det gäller frågor om fiske- och upplevelseturism vill utskottet hänvisa till den ovan nämnda Fiskelagsutredningen (Jo 2007:03). Det ingår i Fiskelagsutredningens uppdrag att ta fram förslag på hur ett införande av licens för fisketurism ska utformas.

Enligt utskottets mening kan den i motion MJ417 (s) yrkande 6 uppmärksammade frågan om fiske- och upplevelseturism antas bli vidare belyst i det pågående utredningsarbetet. I avvaktan på utredningens slutförande anser utskottet därför att motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller en eventuell översyn av Fiskeriverket noterar utskottet att en granskning av verkets verksamhet ingår i den pågående utredningen Myndighetsstrukturen inom livsmedelskedjan (Jo 2007:04). Syftet är att tydliggöra ansvarsfördelningen och effektivisera verksamheterna samt pröva omfattningen av det offentliga åtagandet och konkurrensutsatt verksamhet vid dessa myndigheter. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 1 oktober 2008. Enligt direktiven ska utredaren noga överväga omfattningen av det offentliga åtagandet och identifiera eventuella uppgifter som inte bör ingå i myndigheternas fortsatta verksamhet samt föreslå hur och vid vilken tidpunkt en omstrukturerad av sådan verksamhet ska ske (dir. 2007:166). Beträffande myndigheternas forskningsverksamhet noterar utskottet att utredaren ska analysera i vilken utsträckning myndigheterna bör bedriva forskningsverksamhet och kunskapsuppbyggande verksamhet, i vilken omfattning denna överlappar verksamhet vid andra myndigheter eller annan forskning som bedrivs vid universitet och högsko-

lor samt föreslå hur sådan verksamhet kan effektiviseras och utvecklas eller i vilken omfattning den bör omstruktureras. I detta ska forskningens relevans och kvalitet beaktas. Frågan om Fiskeriverkets forskningsverksamhet berördes även i Havsmiljöutredningens (dir. 2006:87) delbetänkande *Ett svenskt havsmiljöinstitut* (SOU 2006:112, december 2006). Regeringen beslutade den 17 april 2008 att inrätta ett havsmiljöinstitut för att öka kraften i den svenska forskningen om hav och havsmiljö. Verksamheten ska bedrivas som ett samarbete mellan universiteten i Göteborg, Stockholm och Umeå samt Högskolan i Kalmar. Institutet kommer att ledas av ett kansli som upprättas vid Göteborgs universitet dit regeringen kommer att tillföra 10 miljoner kronor årligen.

Med anledning av de ökande kraven på samordning av kunskapsarbetet i alla vattenrelaterade frågor, inte minst inför genomförandet av det kommande marina EG-direktivet, har regeringen lämnat tilläggsdirektiv till havsmiljöutredningen (dir. 2007:67). Enligt detta ska utredningen föreslå vad som bör göras inom ramen för sektorsansvaret för att ytterligare effektivisera samarbete och samverkan mellan olika myndigheter och statliga institut i kunskapsfrågor på vattenområdet. Utöver det kommande EG-direktivet ska en utgångspunkt vara det s.k. ramdirektivet för vatten. Förslaget ska utformas så att internationell samverkan gynnas och möjligheter att delta i internationella program optimeras. Uppdraget ska redovisas senast den 9 maj 2008.

Med det anförda anser utskottet att motion MJ317 (m) inte bör föranleda något uttalande från riksdagen då syftet med motionen är tillgodosett.

Vattenbruk m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, c, v) om vattenbruk och kräftfiske.

Jämför reservationerna 10 (s) och 11 (v).

Motionerna

I motion MJ258 (c) efterlyses åtgärder för att utveckla vattenbruket i Sverige. Enligt motionärerna är Sverige det enda landet inom EU som saknar en plan för utvecklingen av vattenbruket. Ett viktigt första steg är Fiskeriverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Livsmedelsverket får i uppdrag att redovisa hur de kan bidra till att förverkliga målet om en ökning av vattenbruket i Sverige. I motion MJ364 (v) begärs att en utredning ska tillsättas för att se hur småskaliga vattenbruk i Sverige kan ges mer enhetliga regler och hur tillståndsförfarandet för fiskodlingar kan organiseras. Då produktion av fiskkött utan jämförelse är den produktionsform av kött som har minst påverkan på klimatet och då förutsättningarna för odling av

matfisk och sättfisk är goda i avflytningsbygder med låg sysselsättning finns flera fördelar med att näringen utvecklas. Enligt MJ417 (s) yrkande 5 måste vattenbruket analyseras grundligt i syfte att göra verksamheten mer effektiv och för att nå de mål som satts upp. Forskningsresurser bör avsättas som i förlängningen kan bidra till en bra mix av vattenbruksprodukter anpassade efter svenska förhållanden.

Kräftfisket berörs i motion MJ389 (s), i vilken ett fast datum i början av augusti efterlyses för kräftfiskepremiären. Motionären anför att det var ett olyckligt beslut att den gemensamma dagen för kräftfiskepremiären togs bort för ett antal år sedan. Ett gemensamt datum kan skapa arbetstillfällen och upplevelser för inom turistnäringen i de bygder där insjökräftorna finns.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har senast i april 2007 utförligt behandlat frågor om vattenbruk m.m. (bet. 2006/07:MJU14). Utskottet anförde då att förutom traditionellt yrkesfiske har det vuxit upp en yrkeskår av vattenbrukare. Vattenbruk är den gemensamma benämningen på odling eller uppfödning för försäljning och konsumtion av fisk, skaldjur, blötdjur (musslor och ostron) eller alger under kontrollerade förhållanden. Det svenska vattenbruket är förhållandevis litet. Efter en snabb ökning på 1980-talet har utvecklingen stannat av. Utskottet framhöll att dessa företags betydelse för en levande landsbygd bör uppmärksammas, eftersom vattenbruk kan bli ett viktigt inslag i framtida svensk landsbygdsutveckling, antingen enbart eller kombinerat med annat fiske, jordbruk och turistfiske. Då naturen är lämplig för denna form av produktion finns förutsättningarna för konkurrens effektiv produktion. Oavsett om man är yrkesfiskare på heltid eller deltid, vattenbrukare eller turistentreprenör är man företagare och därmed beroende av den allmänna företagspolitiken. Vidare noterade utskottet att såväl fritidsfiskeanläggningar som fiskerinäringen oftast drivs som småföretag och framhöll att gällande regelverk även måste anpassas till det småskaliga fisket. Småföretagarna är en viktig grupp i dagens Sverige. De behöver kunna känna tilltro från myndigheter och politiker och att de regelverk som finns är motiverade. Det är också viktigt att attityderna till företagandet i sig är positiva.

Vad gäller fortsatt utveckling av vattenbruket i Sverige bör vidare uppmärksammas att en särskild utredare tillsatts för att bereda frågan om framtiden för ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt vattenbruk (dir. 2007:170). Utredaren ska analysera förutsättningarna för samt identifiera hinder mot att ett ekonomiskt och ekologiskt bärkraftigt svenskt vattenbruk ska kunna utvecklas. Utredaren ska dessutom föreslå hur hinder mot en utveckling av vattenbruket kan undanröjas. Vidare ska alla delsektorer av vattenbruk som berör fisk, kräft- och blötdjur för humankonsumtion, utsättning eller annan användning undersökas, liksom dess konsekvenser

för miljön och angränsande verksamheter, t.ex. beredningsindustri, sportfiske och yrkesfiske. Utredaren ska även identifiera vilka delsektorer inom vattenbruket som har störst möjligheter att utvecklas. Analysen ska innefatta hänsyn till de krav som ställs av miljömålen och ramdirektivet för vatten. Utredningen beräknas avsluta sitt arbete den 1 december 2008.

Mot bakgrund av det anförda och i avvaktan på resultat av pågående utredningsarbete föreslår utskottet att riksdagen lämnar motionerna MJ258 (c), MJ364 (v) och MJ417 (s) yrkande 5 utan vidare åtgärd i de delar syftet med motionerna inte kan anses tillgodosett.

Vad gäller kräftfiske vill utskottet anföra följande. Enligt förordning 1994:1716 om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen har Fiskeriverket inte behörighet att utfärda bestämmelser om datum för "kräftpremiären". När man ska börja ett fiske på enskilt vatten är upp till fiskevattenägaren. Enligt uppgift från Jordbruksdepartementet är fiskevattenägarna nöjda med nuvarande förhållande, då de själva får ta ansvar för sina vatten och när fisket ska ske. Utskottet vill dessutom erinra om att det inte finns några hinder för fiskevattenägare att regionalt komma överens om t.ex. tidpunkt för kräftpremiären. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ389 (s).

Fiskeförbud m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om fiskefria områden, förbud mot bottentrålning m.m.

Jämför reservationerna 12 (s), 13 (v) och 14 (mp).

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion MJ366 att Sverige bör agera inom EU för att fler marina områden i Östersjön beläggs med fiskeförbud (yrkande 7). Det är nödvändigt att fler marina fiskefria områden avsätts i Östersjön och Västerhavet. Marina reservat och nationalparker ska i högre grad innefatta fiskeförbud samt bättre skydd från mänsklig påverkan. Vidare ska bottentrålning i svenskt territorialvatten och svensk ekonomisk zon förbjudas (yrkande 34). Undantaget är sådant fiske som efter särskild prövning befunnits lämpligt. Även i motion MJ464 (mp) yrkande 4 krävs att ett förbud mot eller åtminstone begränsning av bottentrålning bör utredas.

Förbudet mot drivgarn berörs i motion MJ446 (s). Detta förbud skapar svårigheter för svenska fiskare då många har gjort stora investeringar i redskap för denna typ av fiske. Motionären anför att regeringen bör verka för att dessa små näringsidkare kompenseras fullt ut för gjorda investeringar.

Enligt motion MJ350 (s) bör konsekvenserna för svenskt fiske och miljö i Östersjön analyseras med anledning av den planerade gasledningen. Motionärerna bakom motion MJ417 (s) yrkande 4 förutsätter att drag-

ningen av gasledning sker på ett sådant sätt att fisket inte påverkas. I de fall gasledningen måste grävas ner för att undvika störningar för fisket ska detta också göras.

Utskottets ställningstagande

Frågan om inrättande av fiskeförbudsområden har tidigare behandlats i bet. 2007/08:14 Biologisk mångfald.

Som utskottet tidigare redovisat (bet. 2007/08:14) innehåller miljökvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* delmålet *Skyddsvärda marina miljöer*. Enligt detta delmål ska minst 50 % av skyddsvärda marina miljöer och minst 70 % av kust- och skärgårdsområden med höga natur- och kulturvärden ha ett långsiktigt skydd senast 2010. Senast 2005 skulle ytterligare fem, och senast 2010 därutöver ytterligare fjorton, marina områden vara skyddade som naturreservat och tillsammans utgöra ett representativt nätverk av marina naturtyper. Dessutom skulle ett område med permanent fiskeförbud inrättas till 2006, för utvärdering till 2010 samt ytterligare tre områden med permanent fiskeförbud (kustnära och utsjöområden) inrättas till 2010 i vardera Östersjön och Västerhavet för utvärdering till 2015.

I betänkandet redogjordes även för Fiskeriverkets uppdrag att inrätta ytterligare tre områden i Östersjön och tre i Västerhavet med permanent fiskeförbud. Syftet med uppdraget var att reda ut hur fiskefria områden kan användas för fiskevårdande ändamål. Bland annat ville man undersöka hur fiskefria områden kan minska risken för kollaps och bidra till bestånd med varierande storlek samt de långsiktiga biologiska och ekonomiska effekterna. Fiskeriverket presenterade i mars 2008 ett förslag till havs- och kustområden där de fiskefria områdena kan placeras. I Östersjön har Fiskeriverket pekat ut tre områden. Det ena är torsk från det östra beståndet, hemmahörande i södra Östersjön. Det andra området har fokus på strömmingen i Bottenhavet. Där vill man skydda den kustlekande strömmingen vid födosöksområdena i utsjön. Det tredje området är ett kustområde i Stockholms skärgård, där man vill skydda abborre, gädda och gös. Områdena ska vara inrättade 2010, efter att förslagen har förankrats lokalt och vad gäller utsjöområdena även internationellt. Utskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att utformningen sker i samråd med alla berörda intressenter. Utskottet har vidare inhämtat att förslaget ska remissbehandlas under våren 2008 och därefter kommer att behandlas av regeringen i den kommande havspropositionen.

Som regeringen tidigare redovisat (prop. 2003/04:51) kan Fiskeriverket med stöd av fiskerilagstiftningen inrätta fredningsområden där fiske helt eller delvis är förbjudet. Ofta är sådana områden begränsade till vissa delar av året då behovet av skydd av fiskbestånden är motiverat. För närvarande finns ca 200 sådana fredningsområden, bl.a. för att skydda lax och öring under lek- och lekvandring. Det finns även områden där vissa

redskap är helt förbjudna, exempelvis trål, snurrevad och snörpvad. Fiskeriverket har, efter samråd med berörda myndigheter och organisationer, beslutat att inrätta området kring Gotska Sandön som ett fiskefritt område. Fiskeförbudet trädde i kraft den 1 maj 2006, och effekterna ska utvärderas fram till utgången av 2010.

När det gäller frågan om fiskeförbud i områden belägna i EU:s fiskevattnen måste, enligt vad utskottet erfarit, Sverige ansöka om tillstånd. Frågan kommer då att behandlas i EU:s rådsarbetsgrupp för fiske. Detta förfarande gäller om fiskeförbudet ska gälla även andra länders yrkesfiskare. Mot bakgrund av det ovan anförda och med hänvisning till att frågan om fiskeförbudsområden kommer att behandlas vidare i den kommande havspropositionen föreslår utskottet att motion MJ366 (v) yrkande 7 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller bottentrålning vill utskottet anföra följande. Utskottet har från Jordbruksdepartementet inhämtat att det kontinuerligt genomförs en översyn och analys av områden med känsliga bottenar där bottentrålning är olämpligt. Vidare bör det uppmärksammas att det även internationellt pågår ett sådant arbete och att områden avlyses för bottentrålning. Effekter av bottentrålning har vidare studerats av Fiskeriverket och då konstaterades att sådan trålning kan skada bottenar och bottenlevande djur. Ytan av områden skyddade från trålning har därför utökats väsentligt under de senaste åren. Detta gäller främst på Västkusten. Enligt vad utskottet erfarit kommer effekter av fiske, inklusive bottentrålning, i Östersjön att behandlas i den kommande havspropositionen.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas att bottentrålning också har behandlas i Fiskeriverkets rapport (2006-02-27) *Effekterna av utflyttad trålgräns på fisk och bottenfauna. Analys av ökad användning av passiva redskap innanför trålgränsen samt de ekonomiska konsekvenserna för näringen*. Fiskeriverket summerar generellt att nya regler måste tillåtas fungera en längre tid om slutsatser ska kunna dras om i vilken utsträckning de når de mål som ställts upp. Återhämtningsförmågan för organismer vars livsmiljöer störs varierar beroende av såväl störningens omfattning som organismernas känslighet. För livsmiljöer som förstörs kan det ta mycket lång tid innan dess struktur och funktion är återställda. Beträffande fisket kommer effekterna att fullt ut kunna avläsas först när fiskemönstret fått sin mer definitiva struktur. I rapporten redovisas endast preliminära resultat och de slutliga effekterna av den utflyttade trålgränsen på fisk, fiske och bottenfauna förväntas inte vara uppnådda. Enligt verket kommer en fortsatt uppföljning därför att ske och en ny delrapport väntas under 2008. Med hänvisning till vad som redovisats ovan föreslår utskottet att motionerna MJ366 (v) yrkande 34 och MJ464 (mp) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller frågan om ekonomisk kompensation till fiskare med anledning av drivgarnsförbudet i Östersjön som infördes från och med den 1 januari 2008 har utskottet inhämtat från Jordbruksdepartementet att frågan

har diskuterats men inte bedömts som möjlig inom budget. I stället har speciella erbjudanden om skrotning av drivgarnsbåtarna genomförts. Vissa fiskare valde en sådan lösning men anskaffade ett annat fartyg för skrotningsbidraget, exempelvis en torskbåt, som redan finns i flottan. Detta innebär att kapaciteten minskade då inga nya fartyg fördes in i flottan. Möjligheter gavs också för drivgarnsfiskarna att övergå till torskfiske genom att de beviljades torskfisketillstånd trots att de inte hade någon historia av att fiska torsk. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ446 (s) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller påverkan på fisket av den aktuella gasledningen i Östersjön vill utskottet anförda följande. Ansökningar om tillstånd till både gasledning och underhållsplattform i Östersjön inkom till regeringen den 21 december 2007. (Ansökaren har senare, i mars 2008, meddelat att ansökan om underhållsplattformen återkallas.) Den 12 februari 2008 begärde Miljödepartementet och Näringsdepartementet komplettering av ansökan. Departementen framhöll att för att den planerade verksamhetens miljökonsekvenser ska kunna bedömas och en tillståndsprövning kunna genomföras enligt de två gällande lagstiftningarna och med beaktande av de internationella konventioner Sverige åtagit sig att följa, behöver ansökningshandlingarna kompletteras. Jordbruksministern svarade den 3 oktober 2007 på en skriftlig fråga om fiskets villkor och gasledningen (2007/08:15). Han anförde då att företaget avser att i en miljökonsekvensbeskrivning behandla effekterna på miljön inklusive fisket. Fiskeriverket arbetar med att analysera konsekvenserna för svenskt fiske. Ministern framhöll vidare att det är först när regeringen får in en ansökan från företaget som man kan ta ställning till hur fiskerinäringen påverkas. Han betonade även att Östersjöns miljö är en prioriterad fråga för regeringen. Med hänvisning till det anförda och till pågående utredningar föreslår utskottet att riksdagen lämnar motionerna MJ350 (s) och MJ417 (s) yrkande 4 utan vidare åtgärd.

Internationella fiskeavtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (v, mp) om internationella fiskeavtal.

Jämför reservationerna 15 (s, mp) och 16 (v).

Motionerna

I Vänsterpartiets motion MJ366 yrkande 17 krävs att den svenska tillståndsgivningen för svenskregistrerade fartyg att fiska i fattiga länders fiskbestånd genom EU:s fiskeavtal ska ses över. EU:s nuvarande fiskerieravtal med utvecklingsländer bidrar till rovdrift på fiskebestånden och måste stoppas. Att utnyttja fattiga länders fiskbestånd när de egna vattnen är utfis-

kade är inte förenligt med internationell solidaritet, folkrättsliga principer eller hållbar utveckling. Mot denna bakgrund ska svenskegistrerade fiskefartyg inte delta i sådan fiskeverksamhet.

Internationella fiskeavtal berörs även i motion MJ450 (mp). Sverige bör arbeta för att EU antar kriterier för ingående av fiskerieravtal med tredje land. Huvudsyftet med EU:s fiskerieravtal är att förse medborgarna i EU med den fisk vi själva förtär. I förlängningen har det i flera fall inneburit att fiskbestånden slagits ut och att vi slagit sönder fattigare länders småskaliga fiske och lokala näringar.

Utskottets ställningstagande

Sverige verkar för att u-ländernas önskemål om att få sälja fiskerättigheter till EU – för fiskbestånd som de inte själva utnyttjar – resulterar i avtal med fiske från europeiska fartyg enligt i princip samma regler som de som gäller i EU-vatten. Det innebär bl.a. långsiktigt hållbara fångstmängder baserade på vetenskapliga bedömningar och tillfredsställande kontroll. Enligt uppgift från Jordbruksdepartementet har Sveriges ansträngningar i detta avseende inte varit resultatlösa. Endast ett ringa antal svenska fartyg har hittills beviljats tillstånd för fiske under EG-avtal med u-länder. Framtida ansökningar kommer att bedömas av Fiskeriverket i enlighet med myndighetens föreskrifter, som bl.a. innebär en prövning av fiskets långsiktiga hållbarhet. Fiskeriverket har dessutom möjlighet att avslå svenska ansökningar för områden där EU har gällande avtal.

Vad gäller EU:s fiskeavtal har utskottet vidare inhämtat från Jordbruksdepartementet att i samband med moderniseringen av EU:s fiskeavtal med tredje land 2004, antogs rådsslutsatser avseende ”partnerskapsavtal med tredje land”. Dessa avtal specificerar utförligt EU:s åtaganden i förhållande till fiskeavtal med länder som önskar ingå avtal. Åtagandena innebär bl.a. att avtalen ska omfatta fiske på bestånd som är outnyttjade av kuststaten och i enlighet med försiktighetsansatsen, att fisket ska ske på förbättrat vetenskapligt och tekniskt underlag samt att avtalen ska innehålla bidrag till kuststatens fiskeriförvaltning. Den praktiska tillämpningen av dessa nya åtaganden har visat dels att de har tagits på allvar av EU och resulterat i många förbättringar, dels att utarbetande av mer explicita kriterier för ingående avtal inte nödvändigtvis skulle innebära någon fördel.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ366 (v) yrkande 17 och motion MJ450 (mp) lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (m, c, fp, kd, s, mp) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

De i bilaga 2 upptagna motionsförslagen, 10 motionsyrkanden, rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkande 2006/07:MJU14. Riksdagen avslog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Lag om ändring i fiskelagen, punkt 1 (v)

av Jacob Johnson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787) med den ändringen att beloppet ”30 000” i 50 a § byts ut mot ”50 000”. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ9 yrkande 1, bifaller delvis proposition 2007/08:107 och avslår motion 2007/08:MJ11 yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att vissa överträdelser mot fiskelagen överförs från det straffrättsliga systemet till ett system med administrativa sanktionsavgifter. Vänsterpartiet anser i likhet med regeringen att det är av stor vikt för skyddet av fiskebestånden att kontroller genomförs. Vi anser dock att den föreslagna övre gränsen för sanktionsbeloppets storlek bör höjas ytterligare till maximalt 50 000 kr vid allvarlig överträdelse av lagen.

2. Lag om ändring i fiskelagen, punkt 1 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787) samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:107 och motion 2007/08:MJ11 yrkande 1 och avslår motion 2007/08:MJ9 yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöpartiet välkomnar att regeringen föreslår administrativa sanktioner på yrkesfiskets område. Förslaget har dock allvarliga brister bl.a. i fråga om sanktionsavgifternas storlek och nivå. Sverige har låga böter, särskilt sett i relation till vår ekonomiska nivå. Regeringen föreslår att den högsta sanktionsavgiften begränsas till 30 000 kr. Det kan innebära en kraftig sänkning av påföljden för vissa brott mot bestämmelserna. Det ger i sin tur en signal till hela kontrollsystemet – inte minst senare led – att överträdelser inte anses vara särskilt allvarliga. Sanktionsavgifternas nivå bör vara mer jämförbar med motsvarande påföljd i andra länder eller de normerande böter som avgiften ersätter. Mot bakgrund av det anförda finns det enligt vår mening anledning för regeringen att återkomma till riksdagen i denna fråga. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Villkor för fiskebrott, punkt 2 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ464 yrkande 7.

Ställningstagande

EU-granskningar har visat att det svenska kontrollsystemet är synnerligen ineffektivt vid en europeisk jämförelse, då en endast en liten andel av upptäckta överträdelser leder till påföljd. År 2006 rapporterades 378 misstänkta brott, men endast 13 domar eller strafförelägganden utdömdes. Enligt Kustbevakningen beror detta bl.a. på att det är svårt och resurskrävande att styrka misstanke om uppsåt i brotten. Som det är nu krävs nämligen uppsåt eller grov oaktsamhet för att dömas till fiskebrott. Detta bör ändras så att normal oaktsamhet är tillräckligt villkor för att fällas för fiskebrott. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Differentierade sanktionsavgifter, punkt 3 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Jacob Johnson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:MJ9 yrkande 2, 2007/08:MJ10 yrkande 1, 2007/08:MJ11 yrkande 2 och 2007/08:MJ464 yrkande 8.

Ställningstagande

Regelverket för sanktionsavgifter ska vara enkelt att använda. I propositionen framgår att avgiftsbeloppet bör beakta överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Det framgår även att en något högre avgift kan påföras om större båtar använts på grund av betydande risk för skada på fisket. Detta anser vi vara för vagt. Avgiften bör differentieras med avseende på fångstens värde eller, där det inte är relevant, fartygets storlek eller motorstyrka. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Fiskerikontroll m.m., punkt 4 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ417 yrkande 2 och avslår motionerna 2007/08:MJ11 yrkandena 3–5 och 2007/08:MJ413.

Ställningstagande

Regeringen har i statsbudgeten för 2008 överfört sju miljoner kronor från Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur till Fiskeriverket, för att finansiera fiskekontrollen. Mer resurser behöver i dagsläget inte tillföras kontrollsystemet, utan att det måste till en annan syn vad gäller kontrollen. Mer effektivitet och mindre av kvantitet bör prägla verksamheten. EU bör utveckla ett bättre samarbete vad gäller kontrollen och vi förordar en gemensam personalstyrka för detta ändamål. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Fiskerikontroll m.m., punkt 4 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ11 yrkandena 3–5 och avslår motionerna 2007/08:MJ413 och 2007/08:MJ417 yrkande 2.

Ställningstagande

Otillåtet fiske kommer även fortsättningsvis att kunna leda till straffrättsliga påföljder. Dessa överträdelser bedöms av regeringen vara betydligt allvarigare än de som kan leda till administrativa sanktioner. Det är viktigt att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra kontrollsystemet också för de mer allvarliga överträdelserna. Det är viktigt att den svenska kontrollen av EU:s fiskeregler i svensk ekonomisk zon är effektiv för utländska fiskare likaväl som för svenska fiskare. De åtgärder för att förbättra kontrollsystemet för de mer allvarliga överträdelserna som inte omfattas av sanktionsavgiften bör utformas så att de påverkar utländska fiskare och svenska fiskare likvärdigt. Även sanktionssystemet bör justeras så att den träffar svenska och utländska fiskare på ett likartat sätt. Regeringen bör vidare utreda behovet av effektivare kontroll- och sanktionssystem av andra aktörer inom fiskeområdet än yrkesfiskare. Visst fritidsfiske kan ha stor omfattning, och det kan också finnas problem hos importörer, mottagare och transportörer. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Fiskekvoter, torskfiske m.m., punkt 5 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:MJ10 yrkande 2 och 2007/08:MJ417 yrkande 1 och avslår motionerna 2007/08:MJ346 och 2007/08:MJ464 yrkandena 1–3 och 5.

Ställningstagande

För att komma till rätta med de minskande fiskebestånden föreslår vi en bättre förvaltning och ett bättre kvotssystem. Kvotfördelningen kan förbättras genom att Fiskeriverket tilldelar kvoter, eller nyttjanderätter, som är enskilda eller regionala eller i kombination under en viss tid. De ska dock inte vara överförbara, dvs. möjliga att sälja vidare. Nyttjanderätterna innebär ett mer skonsamt fiske där yrkesfiskarna inte behöver stressa fram fångsten av rädsla för att någon annan kommer före. Nyttjanderätter ger möjlighet att arbeta på de tider då fisket ger bäst avkastning.

Dessutom måste det fiskeripolitiska arbetet inom EU oförtrutet drivas vidare, med höga svenska ambitioner vad gäller nytt förvaltningssystem som förhindrar att fisk som inte ingår i kvoten kastas tillbaka i havet. Havsdagar, minimistorlek och teknisk utveckling är andra åtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Fiskekvoter, torskfiske m.m., punkt 5 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ464 yrkandena 1–3 och 5 samt avslår motionerna 2007/08: MJ10 yrkande 2, 2007/08: MJ346 och 2007/08: MJ417 yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige bör aktivt verka för ett stopp för torskfisket i Östersjön när forskarna vid Ices så rekommenderar. Stoppet bör gälla för hela Östersjön. Ansträngningar bör göras för att finna alternativ sysselsättning för i första hand de småskaliga och kustnära fiskarna under stoppet.

Olika uppgifter cirkulerar om industrifiskets konsekvenser för Östersjötorskens fiskeridödlighet. Regeringen bör ge Fiskeriverket i uppdrag att undersöka dessa konsekvenser och bereda möjligheter för oberoende forskning i frågan. Vidare bör regeringen ta fram en handlingsplan för att minska överkapaciteten i den svenska fiskeflottan, med början i torskfiskeflottan. Det småskaliga, kustnära fisket ska värnas gentemot bottentrålare och industrifisket. Det innebär att minskningen i första hand bör komma i andra segment. En kombination av åtgärder bör användas för att nå målen, bl.a. både kvoter och skrotningsbidrag.

Ett system med individuella årskvoter bör övervägas, eftersom detta skulle ge fiskarna större trygghet och möjlighet att planera fisket. Dessa åtgärder bör också kompletteras med höjda skrotningsbidrag, som är särskilt riktade mot andra segment än det småskaliga, kustnära fisket. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Fritidsfiske, fisketurism m.m., punkt 6 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ417 yrkande 6 och avslår motionerna 2007/08:MJ233 yrkande 1, 2007/08:MJ317 och 2007/08:MJ377.

Ställningstagande

De goda initiativen måste bejakas i vår strävan efter tillväxt och sysselsättning i alla delar av landet. Utvecklingen av fritidfiske och fisketurismen har i detta sammanhang stor betydelse. Regelverken måste utformas så att de ger sportfiske och turistnäringen goda förutsättningar. Fisketurism ska också kunna ge yrkesfiskaren möjlighet att arbeta kompletterande och att vårda och bevara fiskbestånden. Fiskesafari är en form av upplevelseturism där turistens mål inte är att fiska själv, men att ändå få delta i verksamheten. Denna form av turism begränsas av ett snårigt regelverk från Sjöfartsverket. Regelverket måste ses över i syfte att utveckla fisketurismen. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Vattenbruk m.m., punkt 7 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ417 yrkande 5 och avslår motionerna 2007/08:MJ258 och 2007/08:MJ364.

Ställningstagande

Vattenbruket har under senare tid inte fått det stöd som rimligen kan förväntas. Vattenbruket måste analyseras grundligt i syfte att göra verksamheten mer effektiv och för att nå de mål som satts upp. Forskningsresurser bör avsättas som i förlängningen kan bidra till en bra mix av vattenbruks-

produkter, anpassade efter svenska förhållanden. Miljöprövningen bör centraliseras till en vattenmyndighet för att bästa kompetens ska nås. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Vattenbruk m.m., punkt 7 (v)

av Jacob Johnson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ364 och avslår motionerna 2007/08:MJ258 och 2007/08:MJ417 yrkande 5.

Ställningstagande

En utredning bör tillsättas för att se över hur småskaliga vattenbruk i Sverige kan ges mer enhetliga regler och hur tillståndsförfarandet för fiskodlingar kan organiseras. Då produktion av fisk utan jämförelse är den produktionsform av kött som har minst påverkan på klimatet och då förutsättningarna för odling av matfisk och sättfisk är goda i avflyttningsbygder med låg sysselsättning ser jag flera fördelar med att näringen utvecklas. Detta under förutsättning att miljöaspekterna kan tillgodoses. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ350 och avslår motionerna 2007/08:MJ366 yrkandena 7 och 34, 2007/08:MJ417 yrkande 4, 2007/08:MJ446 och 2007/08:MJ464 yrkande 4.

Ställningstagande

Den ryska gasledningens sträckning i Östersjön föreslås gå norr om Bornholm. Denna sträckning ligger endast 30 kilometer från den skånska kusten. I dessa vatten bedrivs mycket av det svenska fisket av torsk, som nu riskerar att bli inskränkt på grund av ledningens nya dragning. Även fiske

av sill och skarpsill påverkas. Konsekvenserna för svenskt fiske och miljö i Östersjön med anledning av den planerade gasledningen norr om Bornholm bör analyseras. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (v)

av Jacob Johnson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ366 yrkandena 7 och 34 samt avslår motionerna 2007/08:MJ350, 2007/08:MJ417 yrkande 4, 2007/08:MJ446 och 2007/08:MJ464 yrkande 4.

Ställningstagande

Det är nödvändigt att fler marina fiskefria områden avsätts i Östersjön och Västerhavet. Marina reservat och nationalparker bör i högre grad innefatta fiskeförbud samt bättre skydd från mänsklig påverkan. Sverige bör agera inom EU för att fler marina områden i Östersjön beläggs med fiskeförbud. Vad gäller bottentrålningens dokumenterade negativa påverkan på de marina ekosystemen bör ett förbud införas i svenskt territorialvatten och inom svensk ekonomisk zon med undantag för sådant fiske som efter särskild prövning befunnits lämpligt. Detta fiske bör då kunna miljöcertifieras. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Fiskeförbud m.m., punkt 9 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ464 yrkande 4 och avslår motionerna 2007/08:MJ350, 2007/08:MJ366 yrkandena 7 och 34, 2007/08:MJ417 yrkande 4 och 2007/08:MJ446.

Ställningstagande

Fiskeriverket har redan i dag möjlighet att fördela fiskekvoter eller ransoner mer aktivt för att gynna det småskaliga kustfisket. Regeringen bör ge tydligare instruktioner till verket att använda detta instrument mer aktivt. Det småskaliga, kustnära fisket bör få så stora kvoter som det har kapacitet att hantera.

tet att utnyttja inom biologiskt säkra gränser. Bottentrålningen bör däremot begränsas eller förbjudas helt, både på grund av bristande möjligheter till selektering och för effekterna på havsbotten. Ett förbud mot eller åtminstone begränsning av bottentrålning bör därför utredas. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Internationella fiskeavtal, punkt 10 (s, mp)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s) och Helén Pettersson i Umeå (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ450 och avslår motion 2007/08:MJ366 yrkande 17.

Ställningstagande

Huvudsyftet med EU:s fiskeriavtal är att förse medborgarna i EU med den fisk vi själva konsumerar. I förlängningen har det i flera fall inneburit att fiskbestånden slagits ut och att vi slagit sönder fattigare länders småskaliga fiske och lokala näringar. EU:s jordbruks- och fiskeriavtal har stor skuld till de dramor vi ser utspela sig längs den afrikanska Atlant- och Medelhavskusten. Sverige bör arbeta för att EU antar kriterier för ingående av fiskeriavtal med tredjeland. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Internationella fiskeavtal, punkt 10 (v)

av Jacob Johnson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ366 yrkande 17 och avslår motion 2007/08:MJ450.

Ställningstagande

EU:s nuvarande fiskeriavtal med utvecklingsländer bidrar till rovdrift på fiskebestånden och måste stoppas. EU ska inte subventionera fjärrfisket. Att utnyttja fattiga länders fiskbestånd – i fallet Västsahara ett land under ockupation – när de egna vattnen är utfiskade är inte förenligt med interna-

tionell solidaritet, folkrättsliga principer eller hållbar utveckling. Svenskregistrerade fiskefartyg ska inte delta i denna verksamhet. Det måste skapas tydlighet i ansvarsfrågan när det gäller den svenska tillståndsgivningen för svenskregistrerade fartyg att enligt EU:s avtal fiska i fattiga länders fiskebestånd. Detta för att i framtiden kunna hindra svenskt deltagande i denna verksamhet. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).

Följdmotionerna

2007/08: MJ9 av Jacob Johnson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att högsta belopp för sanktionsavgiften för större fartyg ska kunna uppgå till 50 000 kr.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även fångstens värde ska kunna vara en avgiftsgrundande variabel.

2007/08: MJ10 av Anders Ygeman m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sanktionsavgift efter fångstens värde.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nyttjanderätter.

2007/08: MJ11 av Tina Ehn m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sanktionsavgifternas nivå bör var mer jämförbar med motsvarande påföljd i andra länder eller de normerande böter som avgiften ersätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sanktionsavgifterna bör differentieras med avseende på fångstens värde, eller där det inte är relevant fartygets storlek.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att förbättra fiskerikontrollen också för de mer allvarliga överträdelserna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kontrollsystemet bör få en utformning som påverkar svenska och utländska fiskare på ett likartat sätt.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att behovet av effektivare kontroll- och sanktionssystem för andra aktörer bör utredas.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08: MJ207 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiske på statens vatten i fjällen.

2007/08: MJ233 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ändring av fiskelagen.

2007/08: MJ256 av Stefan Tornberg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av det kustnära fisket i Haparanda skärgård.

2007/08: MJ258 av Åke Sandström och Stefan Tornberg (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att utveckla vattenbruket i Sverige.

2007/08: MJ291 av Cecilia Widegren (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska spela en framträdande roll när det gäller att utforma EU:s fiskeripolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja kvaliteten på och öka mångfalden i den marina forskningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den administrativa byråkratin på fiskeområdet.

2007/08: MJ309 av Lars Tysklind (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utarbeta en klar strategi för hur systemet med havsdagar så snart som möjligt kan införas i Skagerrak.

2007/08: MJ312 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regelverket ses över så att det småskaliga skärgårdsfisket värnas.

2007/08:MJ317 av Margareta Pålsson m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av Fiskeriverket.

2007/08:MJ322 av Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för ökad samverkan i syfte att utveckla och säkerställa fisket i Väner och Vättern för yrkesfiske och sportfiske för såväl svensk som internationell fisketurism.

2007/08:MJ346 av Kent Olsson och Lars-Arne Staxäng (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera dagens kvotsystem i fisket med havdagar.

2007/08:MJ350 av Göran Persson i Simrishamn och Christer Adelsbo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att analysera konsekvenserna för svenskt fiske och miljön i Östersjön med anledning av den planerade gasledningen norr om Bornholm.

2007/08:MJ362 av Sven Yngve Persson m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trygga fiskerinäringens villkor.

2007/08:MJ364 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se hur småskaliga vattenbruk i Sverige kan ges mer enhetliga regler och hur tillståndsförfarandet för fiskodlingar kan organiseras.

2007/08:MJ366 av Lars Ohly m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera inom EU för att fler marina områden i Östersjön beläggs med fiskeförbud.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska tillståndsgivningen för svenskregistrerade fartyg att fiska i fattiga länders fiskbestånd genom EU:s fiskeavtal ska ses över.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud av bottentrålning i svenskt territorialvatten samt ekonomisk zon.

2007/08: MJ377 av Kenneth G Forslund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fritidsfiske med fasta redskap.

2007/08: MJ389 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett fast datum i början av augusti för kräftfiskepremiären i vårt land.

2007/08: MJ413 av Maria Stenberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om god hushållning av havets resurser.

2007/08: MJ417 av Peter Jeppsson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det fiskepolitiska arbetet inom EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektivare fiskekontroll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gasledning genom Östersjön.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingen av vattenbruket.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsning på fiske- och upplevelseturism.

2007/08: MJ446 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fisket och drivgarnsförbud.

2007/08: MJ450 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att EU antar kriterier för ingående av fiskeriatv-tal med tredjeland.

2007/08: MJ464 av Tina Ehn m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiskestopp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskap om industrifiskets konsekvenser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för att minska överkapaciteten.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bottentrålning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuella årskvoter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om normal oaksamhet som tillräckligt villkor för att fällas för fiskebrott.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om differentierade sanktionsavgifter.

2007/08: MJ466 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förbättrad statistik över andelen överträdelser mot fiskeribestämmelser som resulterar i påföljd och förbättrade uppgifter om skälen till att överträdelser inte leder till påföljd.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklat		
2007/08:MJ207	Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s)	
2007/08:MJ256	Stefan Tornberg (c)	
2007/08:MJ291	Cecilia Widegren (m)	1–3
2007/08:MJ309	Lars Tysklind (fp)	
2007/08:MJ312	Cecilia Wikström i Uppsala (fp)	
2007/08:MJ322	Holger Gustafsson (kd)	
2007/08:MJ362	Sven Yngve Persson m.fl. (m)	4
2007/08:MJ466	Ulf Holm (mp)	

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs i fråga om fiskelagen (1993:787)
dels att nuvarande 50 a och 50 b §§ ska betecknas 50 h och 50 i §§,
dels att rubriken närmast före tidigare 50 a § ska sättas närmast före
 nya 50 h §,
dels att 44 § och den nya 50 h § ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 40 b § och 50 a–
 50 g §§, samt närmast före 50 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 b §

*Till ansvar enligt 40 § första
 eller andra stycket ska inte dömas
 om gärningen kan leda till sank-
 tionsavgift enligt föreskrifter som
 meddelats med stöd av 50 a §.*

44 §

Om ett vitesföreläggande eller
 vitesförbud enligt 35 § har över-
 trätts, döms inte till ansvar enligt
 37–43 §§ för gärning som omfat-
 tas av föreläggandet eller förbudet.

Om ett vitesföreläggande eller
 vitesförbud enligt 35 § har över-
 trätts, döms inte till ansvar enligt
 37–42 §§ för gärning som omfat-
 tas av föreläggandet eller förbudet.

Sanktionsavgifter m.m.

50 a §

*Regeringen får meddela före-
 skrifter om att den som bedriver
 yrkesmässigt fiske eller annars
 fiske i näringsverksamhet ska be-
 tala en sanktionsavgift om denne
 bryter mot någon av de före-
 skrifter eller EG-förordningar som
 avses i 40 § första och andra
 styckena.*

*Avgiftens storlek ska framgå av
 regeringens föreskrifter. Avgiften
 ska uppgå till minst 1 000 kronor
 och högst 30 000 kronor. När
 regeringen bestämmer avgiftens
 storlek ska hänsyn tas till hur
 allvarlig överträdelsen är och
 betydelsen av den bestämmelse
 som överträdelsen avser.*

*Sanktionsavgiften ska tillfalla
 staten.*

50 b §

Sanktionsavgift ska tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Sanktionsavgift ska dock inte tas ut om det är oskäligt. Vid prövningen av denna fråga ska särskilt beaktas

1. om överträdelsen har berott på sjukdom som medfört att den avgiftsskyldige inte förmått att på egen hand göra det som ålegat honom eller henne och inte heller förmått att uppdra åt någon annan att göra det,

2. om överträdelsen annars berott på en omständighet som den avgiftsskyldige varken kunnat eller borde ha förutsett och inte heller kunnat påverka, eller

3. vad den avgiftsskyldige gjort för att undvika att en överträdelse skulle inträffa.

50 c §

Fiskeriverket beslutar om sanktionsavgift.

Innan sanktionsavgift åläggs någon ska han eller hon ges tillfälle att yttra sig.

50 d §

Ett beslut om sanktionsavgift får, när det har vunnit laga kraft, verkställas enligt utsökningsbalken.

50 e §

Om ett vitesföreläggande eller vitesförbud har överträtts, får sanktionsavgift inte beslutas för den gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

50 f §

En sanktionsavgift får beslutas bara om den som ansvaret riktas mot har getts tillfälle att yttra sig inom två år från det att förutläggningarna att besluta om avgift

har uppfyllts.

50 g §

En beslutad sanktionsavgift faller bort, om beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

50 h §¹

En yrkesfiskelicens får återkallas om den har meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan eller om licensinnehavaren vid upprepade tillfällen har fällts till ansvar för överträdelse av bestämmelser om fiske.

En yrkesfiskelicens och ett sådant fartygstillstånd som avses i 21 § andra stycket får återkallas på viss tid, lägst fjorton dagar och högst sex månader, om innehavaren av licensen eller tillståndet i samband med yrkesmässigt fiske har fällts till ansvar för en allvarlig överträdelse enligt denna lag.

En yrkesfiskelicens får återkallas om den har meddelats på grund av felaktiga uppgifter i ansökan eller om licensinnehavaren vid upprepade tillfällen har fällts till ansvar för brott mot bestämmelser om fiske.

En yrkesfiskelicens och ett sådant fartygstillstånd som avses i 21 § andra stycket får återkallas på viss tid, lägst fjorton dagar och högst sex månader. Detta får ske om innehavaren av licensen eller tillståndet

1. har fällts till ansvar för ett allvarligt brott enligt denna lag,

2. har begått en allvarlig överträdelse som har lett till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 50 a §, eller

3. genom upprepade överträdelser som har lett till sanktionsavgift enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 50 a § i väsentlig grad har brustit i skyldigheten att rätta sig efter gällande bestämmelser.

I stället för återkallelse på viss tid får varning beslutas, om det kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

En yrkesfiskelicens och ett sådant fartygstillstånd som avses i 21 § andra stycket får återkallas tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av återkallelsefrågan om det på sannolika skäl kan antas att licensen eller tillståndet kommer att återkallas

¹ Senaste lydelse av tidigare 50 a § 2003:251.

*slutligt enligt andra stycket 1.
Beslutets giltighetstid ska begrän-
sas på det sätt som gäller för
återkallelse enligt andra stycket.*

Ett beslut enligt denna paragraf meddelas av Fiskeriverket och gäller omedelbart, om inte annat beslutas. Tiden för återkallelse räknas från den dag som anges i beslutet, dock tidigast från delgivning av beslutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.
 2. I fråga om överträdelser som skett före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser tillämpas.